

Déli Hírlap

Redacția și administrația:
TIMIȘOARA, I. Piața Britanică No. 3,
Telefon: 28—10

GAZETA MAGHIARILOR
DIN BANAT

Nr. cererii de insc. în Reg. publ. per. 934/1938
Trib. Timișoara
Redactor resp. Dr. VARNAY ELEMÉR

A háborus Roosevelt

Akar-e tényleg háborút Amerika? S ha akar, miért? Ez a két kérdés izgatja most a világ közvéleményét, hogy naponta puskaporosabb a hangulat az Újvilágban és egyre vágtatóbb ütemet vesz a fegyverkezés. Óriási előkészületek történnek odaát. A tengerészeti minisztérium épp most határozta el két újabb hajószörnyeteg építését, — egyetlenegy a mi pénzünk szerint huszmilliárd leibe kerül. Miért — kérdezi mindenki újra és újra —, hisz Amerikát egy európai háború esetén sem fenyegeti különösebb veszedelem? Tengeri védettségében ugyszólván megtámadhatatlan, semmi ok tehát arra, hogy állig fegyverkezzen. Mi érdeke tehát, hogy beavatkozzék egy esetleges európai viszályba? Olyan nagyon szívügye talán, hogy Németország megszünt demokrata állam lenni? Vagy a szudéták ügye izgatja talán különösebben? Vagy érdekl-e általában, hogy milyen lesz Európa jövődöbeli kialakulása?

Megállapíthatjuk, hogy ilyesmikről szó sincs. Egészen más célok és elhatározások lapangnak a mostanában gyakorta elhangzó és háborúra tessékéző humanitást védő szavak mögött. Tény, hogy az Egyesült Államok teljes erővel bevetették magukat a fegyverkezésbe és rövid idő múlva a világ legerősebb és legmodernebb flottájával fognak rendelkezni. Ez eldöntetett és innen már nincsen visszatérés. Amerika végleg szakított a semlegességgel és minden lépése véresen komoly. Az Egyesült Államok háborúra készülnek, habár hazai biztonság tekintetében kedvezőbb helyzetben vannak, mint bármelyik már ország. Óceánok választják el őket hatalmas ellenségeiktől, behozatal tekintetében függetlenebbek, mint bárki, s olyan óriási kiterjedésű területekkel rendelkeznek, hogy semmilyen légi támadás nem tudja az ipari, vagy gazdasági életet még átmenetileg sem megbénítani.

De hát milyen veszélyek ellen védekeznek akkor a boldog USA? Mert azt csak legfeljebb a gyermekek, vagy a hisztérikus rémlátók hiszik el, hogy ezek az irtózatos felkészültségi háóhadak az amerikai partvidék megvédésére szükségesek. Másról van szó. Ennek a fokozatos felkészültségnek az a célja, hogy az amerikai nemzet érdekeit és kereskedelmét Amerikán kívül védelmezze meg. Ennek a tömöntelen hadihajónak és repülőgépeknek az a rendeltetése, hogy az elhatározó órában a kínai és japán vizeket keresse fel. Ez az óra pedig veszedelmesen közeledik, ezért az eszevesztett fegyverkezési sietség s a lelkek háborus propaganda útján való sietős beszerzése. Az amerikai japán gyűlölet különben már régi keletű. 1924-ben az amerikaiak beszüntették a japán bevándorlást, ma pedig már oly fokra hágott a szenvedély, hogy régi japán telepek házaít felgyújtják a megdühödött jenkik. Ugyanez az ellenszenv uralkodik Kanadában, Ausztráliában, Újzélálandban; az amerikaiak felfogása tehát a brit mentalitással párosul. Mindent pedig még jobban siettet a japánok Kínában vívott háborúja, az angolokat és amerikaiakat ott ért számos kereskedelmi sérelem.

Japán helyzete viszont az utóbbi időkben a robbanásig feszült. Ez a tulnópes, de természeti kincsekben és természetes segédesszókózkben végtelenül szegény ország, népét csak olyan ipar segítségével tudja táplálni, mely exportra dolgozik és nversanvazát legnagyobb részben behozni kénytelen. Most háboruban vérzik, Japán, ugyanekkor borzasztó csapás érte azzal, hogy a felemelt nárok révén sem Angliában, sem Amerikában nem képes még dumping segélyvel sem elhelyezni áruját. Elérkezöben van tehát az az idő, amikor Amerika és talán Anglia is egy me-

KIRÁLYI SZAVAK:

Egyetlen vezérlő gondolatom a múlt év folyamán az volt, amelyet az új alkotmány életbeléptetésekor hangoztattam: „Románia megmentése”. Ez nemcsak gondolat volt, hanem jelszó és riadó kiáltás. Nagy örömmel és meglepéssel láttam, hogy az ország a népszavazás egyöntetűségével felelt erre a felhívásra és ugyancsak örömmel látom azt a lelkesedést, a mellyel a Nemzeti Ujjászületés Arcvonalába való beiratkozások történnek.

Ma bont zászlót Temesvárott a Nemzeti Ujjászületés Frontja

Eredményes tárgyalások dr. Dragomir Silviu főkörmánybiztos és a magyarság vezetői között

A magyarság testületileg belép a Nemzeti Ujjászületés Arcvonalába

KOLOZSVÁRRÓL jelentik: A Rador távirati iroda — mint megírtuk —, pénteken jelentette, hogy Dragomir Silviu dr. kisebbségi főkörmánybiztos szombaton újra Kolozsvárra érkezik és folytatja a magyarságnak a Nemzeti Ujjászületés Arcvonalába való belépésére irányuló és a közéleti vezetőkkel már korábban megkezdett tárgyalásait.

Dragomir Silviu dr. szombat reggel megérkezett Kolozsvárra és a tárgyalások a helytartóság palotájában valóban megkezdődtek.

A tanácskozás délután öt órakor indult meg és este kilenc óra után fejeződött be. A tárgyalásokról a főkörmánybiztos hozzájárulásával illetékes helyen a következő tájékoztatást adták: „Szombaton, január 14-én, újabb megbesz-

lések folytak a Szamos-tartomány helytartóság épületében Dragomir Silviu dr. kisebbségi főkörmánybiztos, Hodor Victor tartományi vezetőtitkár, Vásárhelyi János erdélyi református püspök, Vargha Béla dr. unitárius püspök, Márton Aron erdélyi római katolikus püspök, gróf Bethlen György dr., gróf Bánffy Miklós, Szász Pál, Paál Árpád dr., Thury Kálmán, Jakabffy Elemér dr., Gyárfás Elemér dr., gróf Teleky Ádám, és Albrecht Dezső részvételével. Megtárgyalták a magyar nemzeti kisebbségnek a Nemzeti Ujjászületés Arcvonalához való csatlakozását és elvi megegyezést jött létre, hogy a magyarság testületileg és szolidárisan belép a Nemzeti Ujjászületés Arcvonalába. A belépés végleges formáját Bucarestben, a jövő hét folyamán kezdődő tárgyalás során fogják megállapítani”.

Előkelőségek a temesvári nagygyűlésen

A Nemzeti Ujjászületés Frontja ma délelőtt tíz órakor a Capitol-moziban nagygyűlést tart, amely az ország egyetlen politikai pártjának zászlóbontása lesz a temesi helytartóság székhelyén. A nagygyűlésen nemcsak Temesvárról vesznek részt több ezren, hanem nagy tömegekben érkeznek a királyi helytartóság minden részéből. Temes megye különböző községeiből különvonatok hozták be a népet.

Megjelenik a nagygyűlésen három püspök, a kormány képviselője és számos előkelőség.

Mint hogy a Capitol-mozi elégtelen a körülbelül tízezerre rugó tömeg befogadására, a rendezőség úgy intézkedett, hogy a Capitol kertjében és a mozi előtti téren tömörülő közönség

hangszórók segítségével hallhassa a nagygyűlés szónokait.

Az első beszédet Lazarescu Vasile dr. karánsebesi görög keleti püspök mondja, a második szónok Balan Vasile dr. lugosi görög katolikus püspök lesz, harmadiknak pedig Pacha Agoston dr. temesvári megyés püspök szólal föl. Magier Andrei dr. aradi görög keleti püspök gyengélkedése miatt személyesen nem vehet részt a nagygyűlésen, azonban

írásban fektette le mondanivalóit a Nemzeti Ujjászületés Frontjával kapcsolatosan és átíratat a nagygyűlés egyik rendezője olvassa fel. A kormány képviselője — akinek személyére vonatkozólag tegnap délutánig Bucarestben még nem történt megállapodás és aki ma reggel érkezik Temesvárra — fejti ki azután részletesen a Nemzeti Ujjászületés Arcvonalának programját. Sorra beszélnek azután Suciu Ioan dr. Aradról, Vlad Aurel dr. Hunyadmegyéből, Baran Coriolan dr. temesvári főpolgármester, Coste Iuliu dr. volt prefektus, Riesz József dr. a német-sváb népközösség képviselője, Garda George dr. Szörénymegyéből, Novacovici Mihai Krassóból, Jeleleanu Georgehe egresi gazda, Danciu Constantin nyomdász és az ifjúság egyik képviselője.

Az ipari munkaadók szindikátusa felkéri tagjait, hogy ma, vasárnap délelőtt fél tíz órakor az ipari szindikátus helyiségeiben jelenjenek meg, a honnan ünnepélyesen felvonulnak a Nemzeti Ujjászületés Arcvonalára nagygyűlésére a Capitol-mozi nagytermébe. Az ipari szakcsoportok elnökeit felkéri a szindikátus vezetősége, hogy a szakcsoporti zászlókkal való felvonulás érdekében a szükséges intézkedéseket tegyék meg.

rész flotta-kanyarulatával a japán vizeken, tehát az oroszlan barlangjában, mondhatják ki az elhatározó szót.

Sok amerikai politikus megnyugtató hangot használ, hogy ez a fokozott fegyverkezés inkább a békét biztosítja. De a történelem arra tanít, hogy az ilyen verseny-fegyverkezés vég-

eredményben mégis csak összeütközésre vezet. Talán Amerika már döntött is, mikor ezt a veszélyes módot magáévé tette. Es nincs kizárva, hogy egyszer csak villámgyorsan cselekedni fog, ha úgy látja, hogy sikerrel indulhat neki, halálos ellenségével elintézni ezt a régi számadást. (Flaneur).

Uj korszak előtt az erdélyi magyarság

Románia kormányzati átalakulása mély behatással van a magyar népkisebbség életére. A magyar népkisebbség élete Romániában, a február 24-iki alkotmány meghozataláig szükség szerűen politikai volt. A jogok védelmének és kiharcolásának terepe a politika rendszeres pályaterei voltak; választókerület, parlament, minisztérium. A depolitizált román közéletben előbb irányítói nélkül maradt a magyar népkisebbség tájékozódása. Bizonyos idő kellett ahhoz, hogy az új rendszer a maga alapját kiépítse. Ma nyilvánvaló, hogy Románia kormányának kisugárzási forrása: az értelmi belátás. Egy intellektuális koncentráció történik aziránt, hogy akik okosan fogják fel az államcélakat és távol állanak a politikai szenvedélyektől, olyan korszakot teremtsenek, amelyben a tényezők egyedül arra vannak tekintettel, ami az országra üdvös.

Ebben az értelmi belátásban bennfoglaltatik a magyar kisebbség romániai létezésének új alapja. Kisebbségi politikánk mindig annak megértésére törekedett, hogy az, amit a magyarság, vagy németiség akar, az nem egyéb, mint az ország tényezőinek összhangba hozatala. Az elégedetlenség érzésének a kiküszöbölése, az otthonosság érzetének a megteremtése, együttvéve a nyugodt közéleti felszint jelenti és ezt csak valóságos igazságokkal lehet elérni, nem pedig az igazságosság létezésének kihangsúlyozásával, ami nem tudja eltakarni a valóságot. A külföldi példák igazolják, hogy ott, ahol a kisebbségi népek megelégedettsége nem gyökeredezett a való néperzésben, ott a gravamenek a maguk titkos útjain törtek felszínre, de akkor már súlyos következményekkel. A külügyminiszter lapja, a Timpul, erről a kérdéstről írva, kijelenti, hogy Románia mindig kellő nyugalmi ponton tudta tartani a népkisebbségi kérdést. Ez így van. De amikor ezt elismerjük, akkor a magunk számára is kérjük annak megállapítását, hogy kellő mérséklettel és főleg a lojalitással megnyilvánulásával viseltettünk, amire mindig készen is állunk.

Csak ilyen magatartás után lehetséges az, hogy az új rendszer vezérei kellő bizalommal illesztik programukba azt, ami az államnak is jó és szükséges: a kisebbségi problémát. Calinescu belügyminiszter szerda esti beszédében határozottan kifejezte a kormánynek ezt a program-pontját. Konkrét körvonalát adta annak a jogkörnek, amelyen belül a kisebbségek sajátos élete folytatható. A belügyminiszter elsősorban a szabad nyelvhasználatot emelte úgy a közgazdaságban, mint bizonyos felételek mellett a bírásokban. Várjuk a körvonalakon belül történt megvalósulásokat, azokat az intézkedéseket, amelyekkel a kormány tartalmát ad a belügyminiszter által mondottaknak. Jelentős azonban az, hogy Calinescu belügyminiszter expozéjában nem folyamodott az előző kormányok által gyakorta üzött módszerhez: a kérdés elhallgatásához. Hozzá voltunk szokva, hogy a politikai programokat kifejtő pártpolitikusok, vagy nem tesznek említést rólunk, amiből a „rólunk-nélkülünk” keserű emlékei maradtak, vagy az egyenlőség pusztá kijelentésével kitértek a létező lényeg elől. Jobb, ha a belügyminiszter leszegedi azt, hogy vagyunk és gondolkodunk. Az erdélyi kisebbségi népek állami elhelyezkedésének elgondolása benne van az új párt azon struktúrájában, hogy külön csoportban tömöríti reprezentánsait a párton belül. Mert letagadhatatlan külön szerv vagyunk, de közünk van az egész organizmusoz. Ha bennünket kívágnak az államtestből, lehet, hogy el-

sínylünk, de a múlt után a test sem marad életképes. Nem vagyunk „állam az államban”, ahogy tulzatosan minden az államélet kebelén belül jelentkező, közületre sűrűsöen ki szokták jelenteni, de sajátos kisebbségi helyzetünk külön jogállást ad a teljesség keretében.

Az erdélyi magyar népkisebbség sorsa attól függ, hogy mennyi bölcseséggel tudja fel fogni és elintézni a kisebbségi kérdést a kormány, amely az államélet irányításának terhére vette magára. Ha kellő előrelátás, igazságérzet és megfontoltság nyilvánul a cselekedetekben, akkor az állam új életrendjének örei e tekintetben is megteszik kötelességüket. Csak egészen felületlen szemlélet keltheti azt az érzést, hogy így a kisebbségi jogok tisztán akként érvényesülnek, ahogy és amennyiben a kormány végrehajtja azokat. Elsősorban is: a népkisebbségi kérdés az erkölcsi parancs uralma alatt áll és az új rend ennek veti alá magát. Másrészt a

pártpolitikai rendszerben sem volt remélhető, hogy számbeli súlynál fogva volnának a jogaink megvédhetőek, hanem azok a pártok mindenkor pártpolitikai célkitűzéseiktől függtek. Hányszor hallottunk patogó ellenzéki beszédeket a kisebbségi jogokról, ugyanolyanok a káról, akik a kormányra jutva megtorpantak a jogok elismeréséről, félve, hogy az esetleges liberalizmusuk az ellenzék támadását, sőt pártjuk kritikáját idézi elő. Tény az és még nagyon is emlékeztet, hogy a pártok kisebbségi politikája a körülmények egész csoportjának nyomása szerint alakult és az, ami erdélyi kisebbségekre nézve létkérdés, egyszerű pártpolitikai eszköz volt. Legtöbbször azt tarták élénk kedvező megoldásnak, ha egyik vagy másik pártba olvadunk, vagy azt tökéletesen támogatjuk, ha szóval dorongul szolgálunk volna a pártpolitikai harcokban. A pártcéloktól függetlenül a közéletben a kisebbségi jogok és létförmekek nagyobb kikristályosodási lehetőségére van kilátás és ez a folyamata adja az erdélyi magyarság új életrendjét. Calinescu belügyminiszter beszéde megnövegyvást teremtett kisebbségi körökben és reméljük, hogy a kormány a kérdést az ország életében két döntő tényező: a bölcs belátás és az erkölcsi megítélés irányítása alá helyezi.

Amerika megtorlással akar élni az amerikai németek ellen

Az USA ügyvivőjének utolsó kísérlete

WASHINGTONBÓL JELENTIK: A külügyi hivatal tegnap tette közzé annak a válaszfegyvéletnek a tartalmát, amelyet az amerikai kormány a német külügyminiszter december 30-án átnyújtott jegyzékére küldött. Az amerikai jegyzék határozottan szembeszáll azzal a német állásponttal, amely szerint a német kormány jog van a Németországban letelepedett amerikai polgárok vagyonai kérdéseiben határozni. A jegyzék szerint Németországnak is tiszteltetben kell tartania a nemzetközi jogszabályokat és respektálni kell az amerikai állampolgárok jogát. A berlini amerikai követ eddig is minden amerikai állampolgár ellen elkövetett sérelmet a német külügyminisztériumban bejelentett és tiltakozást jelentett be. Ezt a jövőben is meg fogja tenni.

BERLINBÓL JELENTIK: Gilbert amerikai ügyvivő újabb jegyzéket adott át a német külügyminisztériumban. A jegyzékben felsorolja, hogy milyen veszteségeket szenvedtek a zsidó vallású amerikai állampolgárok a német kormány zsidóellenes rendelkezései következtében. Úgy tudják, hogy a Gilbert által átadott jegyzék az Egyesült Államok kormányának utolsó kísérlete, hogy ebben az ügyben békés meg egyezésre jusson. Ha Washington nem kap kielégítő választ, úgy retorziót fog alkalmazni az Amerikában élő német állampolgárokkal szemben.

Holland hivatalos jelentés a németellenes merényletekről

Nem a követségi épületekre adtak le lövéseket Amszterdamban, csak követ dobáltak egy német lakásba

Házból jelentik: A holland kormány hivatalos jelentést adott ki a német diplomáciai megbízottak elleni hági, illetve amszterdami merényletekről. A hivatalos lap jelentése szerint a két merénylettel kapcsolatos hírek túlzottak voltak. Hágában nem a német követség épületére adtak le lövést, hanem a szomszéd házra, a melyet ugyan a német követség bérel, de az teljesen különálló épület. A lövést éjjel adták le,

amikor az épületben senki sem tartózkodott. Amszterdamban szintén nem a főkonzulátus épülete ellen történt a merénylet, hanem egyik hivatalnokának jóval távolabb fekvő lakása ellen. A lakásban nem találtak semmiféle golyónyomot, csak apró kódarabkákat és így bizonyos, hogy valaki gumipuskával követ lött ki és ez ütötte be az ablaküveget.

A Sárkányos Mozgalom magyarországi zsidóknak nem magyarokkal való felváltása ellen

A békési főispán jelentést tett a magyar belügyminiszternek installációs beszédéről

Budapestről jelentik: Ricsói Uhlaryk Béla Békési és Csongrád vármegye főispánja szombat délelőtt Budapestre érkezett. Mint ismeretes, a főispáni

székfoglalón mondott beszéde miatt Sztranyavszky Sándor a magyar képviselőház pénteki ülésén tiltakozott és ennek következtében Keresztes Fischer Ferenc dr. belügyminiszter a főispánt sűrűsöen magához rendelte. Ricsói Uhlaryk délelőtt jelentkezett a belügyminiszternél, aki rövid kihallgatás után fogadta, majd a főispán felkereste Bonczos Miklós belügyi államtitkárt, akivel hosszasan tanácskozott.

A Budapesti Ertesítő szerint a Létay Ernő halálával megüresedett mandátum kormánypartii jelöltje Vay László új miniszterelnökségi államtitkár lesz.

A törzsköcs magyarok tömörülése, az úgynevezett Sárkányos Mozgalom végrehajtó bizottsága felhívást tett közzé, hogy a különböző vállalkozók a zsidó törvény alapján elbocsátott alkalmazottak helyére vérszerinti, törzsköcs magyarokat és ne beszívárgott árjakat vegyenek fel. A mozgalom a magyar munkaerők számára nyilvántartási irodát rendezett be.

Felháborodást keltett Berlinben a világiállítási Szabadság-pavillon terve

„Sárbatapossák Németország becsületét”

Berlinből jelentik: A német fővárosban nagy felháborodást keltett, hogy a májusban megnyíló newyorki világiállításon az amerikai körök pavillont akarnak felállítani, amelynek Szabadság-pavillon lesz a neve és amelyben

a tegnapi és a mai Németország között akarnának párhuzamot vonni

és az erre vonatkozó dokumentumokat kívánják kiállítani. Berlini hivatalos helyen kijelentik, hogy Németország nem fog adós maradni a válasszal. Arra az amerikai érvelésre, hogy Németország sorsa ren-

dezi a zsidó- és demokrataellenes kiállításokat, azt felelik, hogy

a zsidókat és a demokratakat nem lehet egy kispal alá vonni Németországgal.

Németország nem fogja tűrni, hogy ismeri amerikai politikusok úgy viselkedjenek a német birodalommal szemben, min: uccai gyermekek és hogy sárbatapossák Németország becsületét. Hír szerint a német pavillon létesítésére alakult előkészítő bizottság élén La Guardia, Newyork főpolgármestere áll, akinek németellenes érzelmei Berlinben közismertek.

Chamberlain kedvező benyomásokkal távozott Rómából

A világlapok kihangsúlyozzák, hogy az utazás nem volt eredménytelen. Bensőséges volt az angol miniszterelnöknek a Szentatyával való találkozása.

Olaszország nem nyul Spanyolország integritásához

Rómából jelentik: A római angol-olasz tárgyalásokról az eredeti terv szerint csak szombaton délelőtt akartak kiadni hivatalos jelentést, ez az esemény azonban még péntek éjszaka bekövetkezett. A hivatalos jelentés a következőképpen szól:

Azokon a megbeszéléseken, amelyeket az elmúlt napokban a Duce és a brit miniszterelnök között, Ciano és Halifax részvételével folytattak, megvizsgálták a pillanat legfontosabb kérdéseit és a két birodalom közötti kapcsolatokat. A megbeszélések a legnagyobb szíveskedéssel folytatódtak le és nyílt, szelíd körű eszmecserehez vezettek. Egyöntetűen újból kifejezésre jutott az a szándék, hogy a két ország között fennálló kapcsolatokat az 1938. április 16-iki egyezmény baráti szellemében fejlesszék tovább. Megállapodásra jutottak továbbá abban a tekintetben is, hogy a lehetőség szerint a leggyorsabban megkötik azokat az egyezményeket is, amelyek az európai béke biztosítását fokozzák. A megbeszéléseken kitért Olaszországnak és Nagybritanniának az az óhaja, hogy olyan politikát folytassanak, amely hathatósan biztosítja a békét. Mint már

eddig is, úgy ezután is erőfeszítést tesz a két kormány ennek a politikának a folytatására.

CHAMBERLAIN NYILATKOZATA AZ OLASZOK JOÁKARATÁRÓL

Chamberlain délelőtt, az elutazása előtti órákban az angol követségen annak az óhajának adott kifejezést, hogy nyilatkozni szeretne az újságírók előtt. A nagyobb lapok és a külföldi lapudósítók hamarosan megérkeztek a nagykövetségre és itt Chamberlain hosszabb nyilatkozatot adott nekik. Kijelentette, hogy utazásának nem az a célja, hogy különleges szerződéseket kössön, hanem inkább, hogy személyes érintkezés útján megerősítse a két nagyhatalom közötti belső megértést.

— Ezt a célmot — mondotta — tökéletesen elértem. Úgy utazom el innen, Rómából, hogy a legtökéletesebben meg vagyok győződve az olasz kormány jóhiszeműségéről és jóakarataról. Bizonyosak vagyunk abban, hogy bensőségesen megismerhetjük egymást és a tanácskozások nem csupán a két ország közötti kapcsolatokról, hanem az európai együttműködés terén is gyümölcsözők lesznek.

Szívélyes bucsu után utazott el Chamberlain Rómából

Chamberlain angol miniszterelnök szombaton délelőtt elutazott az olasz fővárosból. A búcsúztatás alkalmával a római termini pályaudvart valóságos elborították angol és olasz zászlókkal. A pályaudvar előtt és a Perronnon a katonai csapatok diszkulóniménye állott fel. Megjelentek a polgári és katonai hatóságok küldöttei, a kormány több tagja és a fasiszta párt előkelőségei, a királyi szertartásmester, a diplomáciai karból az angol nagykövetség egész személyzete, az Egyesült Államok nagykövete, Irország követe és Dél-Afrika követe. Mussolini miniszterelnök és Ciano gróf külügyminiszter együtt érkeztek ki gépkocsin már háromnegyed 12 órakor. Öt perccel 12 óra előtt kürtök jeleztek Chamberlain miniszterelnök érkezését, aki autójából kiszállva, mosolygva fogadta a pályaudvar előtti téren összegyűlt hatalmas tömeg lelkes éljenzését. Chamberlaint Mussolini és Ciano gróf fogadták, majd felhangzott az angol himnusz. A miniszterelnök elépett a díszszázad előtt, majd a Perronra ment Mussolini jobbja. Itt a kormány tagjaival váltott néhány szót, majd az angol kolónia vezetőihez fordult és azokkal beszélgetett el pár percig, azután

rendkívül meleg kézzorítás következett Mussolinivel

és Ciano gróf külügyminiszterrel, azután ismét felharsant az angol himnusz és ennek hangjai mellett lépett fel Chamberlain a vonatra, amely 12 óra után öt perccel hagyta el a római pályaudvart.

Halifax külügyminiszter már reggel 7 óra 40 perckor utazott el Rómából Genf felé.

LORD HALIFAX UTAZÁSA

Milánóból jelentik: Lord Halifax angol külügyminiszter szombaton délután Milánóba érkezett, ahol az állomány néhány angol előkelősége fogadta, majd pedig a gyönyörű pályaudvart tekintette meg és kérését tett a városban. Nem egészen másfél óras milánói tartózkodás után, 17 órakor tovább utazott Genf felé.

PARISBAN MEG VANNAK ELÉGEDVE CHAMBERLAINNEL

A mai reggeli francia lapok ismét leszögezik a római tárgyalások nemleges eredményét. A sajtó rendkívüli módon meg van elégedve Chamberlain miniszterelnök magatartásával.

A brit miniszterelnök — bármily hevesen lépett is fel Mussolini — szilárdan kitartott Franciaország mellett

és félreérthetetlen módon adta értésére a Duce-nak, hogy Anglia támogatására nem számíthat Olaszország területi igényei tekintetében. Chamberlain kijelentette, hogy még a közvetítő szere-

pére sem vállalkozik, míhelyt ilyen fermészettű kérdések vetődnek fel. A lapok megállapítják a francia állásponrt teljes győzelmet Rómában. Az angol államférfiak meggyőző bizonyítékát szolgáltatott annak a szolidaritásnak, amely megrendíthetetlenül áll fenn Anglia és Franciaország között.

CSAK AZ ELLENTÉTES VELEMÉNYEKET LEHETETT MEGALLAPÍTANI...

A szombat délelőtti angol lapok mérleget közölnek a brit miniszterek római utazásának pozitív és negatív eredményeiről. A negatív eredmények közé tartozik az a tény is, hogy bár Mussolini hangsúlyozta azt a készséget, hogy a béke fenntartása érdekében együtt kíván működni,

A zsidó problémát az isteni és emberi szeretet szellemében kell megoldani

A pénteken történt kihallgatásról, amely 35 percig tartott, a következő érdekes részleteket jelentik:

A Szentatya Chamberlainnek mindenekelőtt kifejezte melegegését azzal a jóvászonnyal kapcsolatban, amely Anglia és a Szentcsék között fennáll. Kijelentette a Szentatya, hogy minden rendelkezésre álló erkölcsi és hatalmi eszközzel támogatni kívánja Anglia békepolitikáját.

Nagy örömet fejezte ki a pápa Chamberlain szeptemberi békekezdeményezése felett, amelyre alig talált magasztaló szavakat.

A zsidókérdést is érintette a Szentatya a beszélgetés során és kitűnt, hogy felfogása ebben a kérdésben tökéletesen megegyezik az angol miniszterekével. A pápa abban is egyetért Chamberlainnel, hogy haladéktalanul meg kell tenni a szükséges lépéseket azoknak a szerencsétlen zsidóknak az érdekében, akiket hazájukból kiűldöztek és vagyonukat otthagyták. Ezeknek az embereknek tragikus sorsán nyhátni kell.

A pápa szerint a zsidó problémát az emberi és isteni szeretet szellemében kell megoldani

és ezt a Szentcsék oly módon kívánja kezdeményezni, hogy a Vatikán maga fog az érdekelt hatalmak elé javaslatot terjeszteni. Hangsúlyozta a pápa, hogy ez a javaslat meg fog felelni annak a felfogásnak, amely Anglia, Franciaország és az Egyesült Államok közvéleményében uralkodik. Végül a pápa kifejezte melegegését azzal a baráti szeretet felett, amellyel Anglia VI. György királyja koronázásakor a pápai legatust és néhány héttel ezelőtt az új pápai nun-

nem lehe ett mást megállapítani, mint az ellentétes véleményeket,

a pozitív eredmény viszont az, hogy a két állam miniszterei a legbarátságosabb és legőszintébb hangulatban tárgyaltak egymással s megismerték egymás nézeteit.

A Times szerint, amikor Mussolini hangzottatta Olaszország követeléseinek jogosságát Franciaországgal szemben, Chamberlain azt válaszolta, hogy angol közvetítés ebben a kérdésben nem lehetséges, majd pedig hangsúlyozta azt az őszinte jóvászonnyal, amely Franciaországot és Angliát egyesíti egymással.

Nagybritannia — mondotta — Chamberlain — nem maradhat közömbös abban az esetben, ha Franciaországot háborúval fenyegetnék, mert a két ország között sokkal mélyebb és összekötött, mint amilyent a szerződésben lefektetett kötelezettségek előírják.

A spanyol kérdésben Mussolini azt hiszi, hogy a polgárháború befejezése már csak hetek kérdése és közelebb fog kijelentette, hogy visszahívja a csapatokat, ha a harcok véget érnek. Az angol miniszterek emlékeztették Mussolinit, hogy számot tartanak annak az ígéretnek a teljesítésére, hogy

Olaszország tiszteletben tartja Spanyolország területi épségét

és a földközítengeri status quot.

A News Chronicle azt írja, hogy egyelőre nem lehet kételkedni Mussolini békekészségének őszinteségében, de be kell várni, hogy ezt ténnyel is igazolja.

Az olasz lapok vezetőikében foglalkoznak az angol-olasz megbeszélések eredményeiről és első oldalon közlik le a hivatalos nyilatkozatot. A Popolo di Roma azt írja, hogy a két nagyhatalmasabb európai nemzet politikai vezetői, akik felelősséggel tartoznak a világ előtt, kölcsönösen biztositókat nyújtottak arra nézve, hogy a béke fenntartására együttműködjenek. Ez erkölcsi és politikai szempontból kitűnő példa.

ANGLIA ÉS OLASZORSZÁG MEGMARADTAK ÁLLÁSPOZÍCIÁIK MELLETT

A Berliner Börzenzeitung írja: A római megbeszélések eredményeképpen meg lehet állapítani, hogy

sem Anglia, sem Olaszország nem változtattak az eddigi magatartásukon.

Az angol miniszterelnök leszögezte, hogy nem kíván a francia-olasz konfliktus ügyében közvetítő szerepet játszani, bár súlyt helyez arra, hogy Páris és Róma megtalálják a megértés útját. Az angol miniszterelnök a közeljövő leg-súlyosabb problémáját azonban nem az olasz-francia ellentétekben látja, hanem a spanyol-francia kérdésben. Az angol kormány attól tart, hogy a spanyol polgárháború fejleményei rövidesen olyan eseményekhez vezetnek, amelyek súlyos következményeket vonhatnak maguk után. A spanyol-kérdés — írja az újság — nagy veszélyeket rejt magában.

ciust fogadta. A kihallgatás után Msgr. Melvin, a pápa angol származású kamarása kísérte le az angol államférfiakat autójukhoz. Távozásban Chamberlain úgy nyilatkozott, hogy igen nagy öröme a pápát kitűnő egészségben találta.

Hozzátette még Chamberlain miniszterelnök, hogy a Szentatya hangja olyan tiszta és csengő volt, mint egy negyven éves férfi.

A Vatikáni látogatás jelentősége

Párisból jelentik: A Petit Parisien írja: Chamberlain és Halifax látogatása a Vatikánban, rendkívül nagy jelentőséggel bír a következő okok miatt:

1. Az olasz fasiszták és a katolikusok közötti konfliktus áll fenn.

2. Lord Halifax annak a kiváló államférfiúnak a fia, aki annak idején az anglikán egyházat egyesíteni akarta a katolikus egyházzal.

3. A pápa a világ civilizált népei előtt és az angol-szász demokráta hatalmak előtt a valódi szabadság és emberi méltóság védelmezőjeként szerepelt a zsarnokság ellen.

A Le Journal ezeket írja: A római tárgyalások legfőbb eredménye az angol-francia szolidaritás megerősítése. A nézőpontok egysége tökéletes, annak ellenére, hogy az olasz sajtó célzatosan ennek ellenkezőjét híreszteli.

A Matin szerint a római találkozás eredménye nem volt annyira negatív, mint ahogyan azt egy nap előtt hitték. Az angol miniszterek visszautasították a közvetítést az olasz-francia nézeteltérésekben. Mussolini Chamberlain előtt hitelt tett békekészsége mellett és kijelentette, hogy tiszteletben tartja a Földközi-tenger status quot-át az angol-olasz megegyezés értelmében.

Kovács György történelmi tanulmánya
a bucovinai magyar szórványokról

Egy törzsétől elszakadt nép elbukása és magáratalálása

Népiélet magyar motívumokkal. — A kendő, mint a nők társadalmi helyzetének jelzője (Befejező közlemény).

— A bucovinai magyarok a ruházatkodás terén kénytelenek voltak az éghajlathoz igazodni, amely fent Bucovinában sokkal hűvösebb, mint például az ország déli részén. Ezért aztán ezen a téren talánunk némi eltérést az erdélyi és a bucovinai szokások viselője között. A férfiak, ifjak, fiugyermekek általában fekete vagy barna bársony ruhát viselnek. Itt nincs határozott kötöttség, hogy milyen koruk hordják a feketét vagy barnát. Néhányan az öregebb emberek közül mai napig is viselik a pürge kalapot.

Télen ugy a férfiak, mint a nők is a derékig érő, ujjatlan, rövid kis bundát használják, amelyekre, — sárga vagy barna boralapon — piros, sárga, zöld, esetleg kék virágdíszítések vannak hímelve. Ott, akárcsak a csángóknál, „koszok”-nak nevezik, amit a románból vettek át (a románban „cojoc”). Ugyanezt a koszokot viselik a homorodmenti székelyek. Ezen kívül van aztán nagyon szép téli bundájuk is, amely már térdén alul ér, kissé összehuzott derékkal, nagyon szép, különböző színű és alakú virághímzésekkel. Ezt egyaránt viselik a férfiak és nők. Télen a férfiak báránnyőr kucsát viselnek, míg a lábbeli általában a csizma, esetleg a cipő, amelyet ők „papus”-nak neveznek. Bocskort a szegényebbek hordanak. Amikor végig néztem az istenségi iskola udvarán játszó gyerekek lábain, bizony sokat mondog, ha négy-öt pár csizmába, vagy cipőbe bujtatót gyereklábnál többet látam, a többi bocskort visel. Hiába, szegény a nép nem igen telik eszímára vagy cipőre.

A bundán kívül van még egy télikabát, melynek vagy csokoládé-barna, vagy pedig fekete a színe. Térdén alul érő, sima, vastag posztóból van, melynek szabása inkább hasonlít a szürhöz, mint a mi télikabátjainkhoz. Színe hasonló a bucovinai románok felső télikabátjához, azonban lényeges különbség van a kettő között. Amíg a magyaroké egyszerű, dísz nélküli, addig a románokén fekete szalagokból vagy zsinórok, különböző díszítések vannak. És ami leginkább megkülönbözteti a kettőt, az az, hogy a magyarokén széles és lapos, a románokén pedig magas, parolinszerű, ugyancsak díszítésekkel hímzett gallér van.

A KENDŐ NAGY JELENTŐSÉGE

A nők ruházatában már lényegesebb, egymástól nagyban különböző ruházati szokásokat találunk. A

lányok sokráncu, hosszuszoknyában és rékliben járnak; mindkettőnek színe valamivel élénkebb az asszonyokénál. A lányok réklije télen melegebb anyagból, parchetből van csinálva. Ezek vagy mintások, vagy csak egyszerűen simák.

A leglényegesebb különbség abban áll, hogy amíg az asszonyok és a kisebb lányok fejkendőit hordják, addig a nagyobb lányok télen-nyáron kendő nélkül járnak. Az asszonyoknak fekete vagy kávébarna színű a fejkendőjük, a kisebb lányoké pedig színes, fehér, narancssárga vagy égszínű. A felnőtt lányok még télen sem viselnek fejkendőt, hanem a nagy hideg ellen a vállravető kendőjüket huzzák a fejükre. Ez a vállravető nagykendő, melynek színe tulnyomóan zöld, esetleg barna, nem hiányozhatik télen egy lánynál sem. Érdekes végig nézni a vasárnapi misére összegyűlekezett lányokon és asszonyokon. Ekkor látszik meg az általános viselő jellegzetessége.

Ha az ember elmegy egy bálba, egy-kettőre felismerheti, ki az asszony és ki a lány. A lányok kendő nélkül, az asszonyok és menyecskék pedig mindig kendőben jelennek meg.

Az olyan lányt, aki valakivel megszökött és visszatért, vagy pedig megesezt „személy”-nek nevezik, annak már nincs joga kendő nélkül megjelenni nyilvános helyeken, mint templom, bál stb. Érdekes, amint megfigyeltem, ezek a lányok rendszerint hátrakötött kendővel járnak, mintegy jelezvén, hogy ők még nem férjes asszonyok, de a lányok is már csak voltak. Nem tudom vajjon megállapodott szokás-e ez, vagy pedig önként csavartak kontyuk alá a kendőjüket. Bárhogyan is hordja azonban a kendőt, az a fontos, hogy hordja, amivel jelzi, hogy ő már nem lány.

VALLÁSI ÉS KULTURÁLIS HELYZET

Az öt falu lakossága katolikus, mindössze Andrásfalván van körülbelül 450—500 református hi-

vő. A katolikusok Robu, római katolikus iasii püspök fennhatósága alatt állanak, míg az andrásfalvi reformátusok a kolozsvári református püspökséghez tartoznak. Ugy a katolikusok, mint a reformátusok mindig a legnagyobb vallásszabadságnak örvendtek. Robu püspök mindig a legnagyobb megértéssel volt és van a magyar nemzetiségű római katolikusokéval szemben. Legszébb bizonyította ennek az elfogulatlanságnak az, hogy az 1934-ben elhalálozott, Carl Morosiewitz, radauti főesperes utódjává Sebestény Antal magyar főpapot nevezte ki, ugyancsak a radauti főesperesi kerület élére. Sebestény Antal andrásfalvi születésű, a teológiát Szatmáron és Gyulafehérváron végezte. Az említett papoknak szinte emberfelelő munkát kell végezniük, mert nemcsak a saját falujukban kell a lelkipásztori teendőiknek eleget tenni, hanem a környékbeli falvakban is. Csupán az istenségi plébániának tizenhárom filiája van, ahol nemcsak magyarok, hanem németek és rutének is vannak. Ugyancsak az istenségi plébános látja el Fogadjisten-ben is a lelkipásztori és hitoktatási teendőket. Egyik este az istenségi plébánián beszélgettünk. Egyszer azt mondja a vendéglátó Elekes Dénes plébános: „Látja, kérem, most még itt ülök, de könnyen megtörténhetik, hogy a következő percben kocsi áll meg a plébánia előtt és valamelyik távoli filiára beteghez kell mennem”. Természetesen mindezt nem panaszaképpen mondotta el nekem, csakis felvilágosításképpen, hogy fogamat alkothassak magamnak — napjaim minden percére kiterjedő — egy elfoglaltságokról. Hivatásuknak és kötelességeiknek a legnagyobb mértékben eleget tesznek, amit, legszebben a népnek irántuk tanúsított ragaszkodás és szeretete bizonyít.

Kulturális téren is tudnak felmutatni bizonyos eredményeket. Istenségi tanító például Brendián tanító vezetése alatt egy jól megszervezett és nagy szakértelemmel betanított dalárda is működik. És ez így van a többi falvakban is. Istenségi-ben a kulturális megmozdulások terén igen nagy szerepet játszik a „Viktória” sportklub, melynek fiatal és agilis elnöke, Szóts Gergely tanító, a tagok közreműködésével mindent elkövet, hogy kulturális szempontból fejlessze a tagok műveltségét és a tagok által a falut is.

Az iskolakötelesek száma oly nagy, hogy például az istenségi iskolánál nyolc tanerő működik, akik közül hat román, kettő pedig magyar. Eddig három magyar tanító volt, azonban az 1934-ik évi általános öszl vizsgák következtében Kilyén Géza igazgató-tanítót nyugdíjazták, míg a másik két magyar tanítót felmentették a vizsga alól, mert kitűnően beszélnek románul.

NYELVÉBEN EL A NEMZET. A BUCOVINAI SZÉKELY-MAGYAROK NYELVEZETE

Amikor az ember végigmegy, főként vasárnap a bucovinai magyar falvak bármelyikén, úgy érzi magát, mintha hirtelenében valamelyik erdélyi székely faluba tévedett volna. Ami legelőször is feltű-

A cukor

Irtó: NAGY LAJOS

Az asszony kissé gyanakvó természetű. A multkor is meggyanúsította a gazdag nővérét, akivel egy közös bevásárlásból folyó bonyolult elszámolása volt, hogy becsapta őt. Nem azért a csekély összegért — panaszkodott az urnak —, hanem a beteges kapzsisága miatt bosszankodik.

Az urnak meg az a természete, hogy jóhiszemű. Mindent elhisz, mindenben bizik, viták alkalmával még így is szokott érvelni: de hiszen benne állt az újságban!

Abban a bizonyos kis „becsapás” ügyben is csitította a feleségét:

— Miért teszed föl Amárról, hogy becsapott? Hátha csak tévedett. És bizonyos, hogy több járt neked? Hátha rosszul számítottad ki?

Az asszonyt elöntötte a düh:

— Ne mondj nekem ilyeneket! Már megint olyan böles, olyan elnéző vagy.

Az ur nem hagyta magát:

— Valóban böles vagyok. Hozzád képest legalább is Szokrátesz. Már sokszor megmagyaráztam neked, hogy a gyanakvós csunya tulajdonság. Nem csak szebb, hanem okosabb is bizni az emberekben. Ha én bizom valakiben, aki aztán mégis becsap, akkor hibát követek el, az igaz. De ha valaki tisztességesen jár el velem szemben és én mégis meggyanúsítom, mit követek el akkor? Mi? Föl tudod te azt fogni észre? Nahát!

— Ez csak olyan filozófiálás. Tény azonban, hogy Amál — ha jelentéktelen összeggel is, — de becsapott. És ez engem végtelenül bánt. Azért, mert mindig becsap, mindig megkárosít a maga javára, pedig tiszter gazdagabb nálunk, sőt mit is beszélék, százszor, mert ő gazdag, mi meg szegények vagyunk.

Az ur megpróbálta, hogy szeretettel folytatassa tovább:

— Engem a te bosszúságod bánt. Sajnálalak, hogy hasztalanul gyötörödsz. Nem lehet csak így tehetetlenül kinlódni, hanem az ilyen ügyet el kell intézni. Ezért megegyeszer azt mondom: hátha tévedsz? És akkor az egész izgalommal tartoztál az ördögnek.

— Nem tévedek! — kiabált az asszony.

— Akkor meg szerezz bizonyítékot és vess véget ezeknek a közös vásárlásoknak. Érintkezhetünk ezután is Amállal, de csak ritkán, hűvös udvarias-sággal és semmi olecsóbb zsriba, meg jutányos ezénbe és ilyesmibe nem bocsátkozunk. Mégis csak kép-telenség, hogy minden ügynek ez legyen a vége.

— Szerezz bizonyítékot. Könnyű azt mondani. In nem mehetek el a kereskedőhöz megkérdezni, hogy csakugyan nem adott-e százalékot, amikor eddig mindig adott.

— Most ne a százalékról beszélj. Szóval régen volt. De itt van ez elszámolás. Szóval vásároltál Amállal egyetmást, élelmiszert, 3 könyvre vásárolt és ti most elején elszámoltatok. És te azt hiszed, hogy becsapott husz levet.

— Én nem hiszem azt, hanem tudom. Utána számoltam.

— Látni akarom azt a számadást.

— Ugy sem értesz hozzá.

— Szóval hiába kísérlelem meg, hogy segítségre legyek. Hogy megnyugtassalak. Vagy, hogy gyökeresen intézzem el ezt a kérdést köztetek egy-szersmindenkorra.

Az asszony mozdulatlanul állt és hallgatott. Azután megmondta magát:

— Adj papiroset . . . Ceruzát is adj.

És leült egy asztalhoz:

— Ide figyelj!

Megcsinálta megegyeszer a számadást. És kié-rült, hogy — tévedett. Mert Amál nem husz levet, hanem hatvannal csapta be.

De hát mondom, hogy az asszony gyanakvó természetű.

És csak most térek át a családnak, már mint az asszonynak és az urnak a Marissal való esetére.

Maris takarítónőnek szegődött a házhöz. Hogy hányadiknak az asszony tisztességes házassága alatt, azt nem lehet tudni, de Maris nevének is lehetett már legalább a hetedik, így: VII. Maris. De hát nem csoda, mert mindegyikkel annyit volt a baj, az asszony szerint, hogy egymásután kellett őket elküldeni. A mult télen például tulságosan gyorsan fogyott el a fa a pincéből. Pedig nem is volt kemény tél. A nyáron meg, amikor már a fa békén maradt, mivel hogy alig kellett valamit használni abból, az akkori takarítónő napokon át nem jelentkezett; beteg, a betegségyében kellett del-előtöként várnia, ezzel mentette ki magát. Az asszony megint csak izgult, bosszankodott a hasznave-hetetlen személy miatt, töprengett: elküldje, ne küldje. Jaj, ezek a gonoszok mind visszaélnak az ember jószágával.

Maris eleinte hibátlanul mutatkozott. Való-ságos főnyeremény — így dicsekedett az asszony az urnak. Akárhogy gyanakodott az asszony, csak nem akadt semmi hiba, nem tűnt el sem lepedő, sem há-lóing, még csak egy zsebkendő sem a lakásból. Nem fogyott rohamosan a fa, meg voltak teljes létszám-ban az evőeszközök, olló, diótörő, sőt, — mit mond-jak? — még a cserépkályha is ott állt heteken ke-resztül épségben a helyén. De . . . az élelmiszerek körül azért történt egyetmást. Zárni kellett Maris előtt az élelcamrát, ebédlő-szekrényt, szóval minden ajtót.

Az ur nyugtalanul hallgatta az asszony me-gujuló panaszait:

— A mult héten vettem egy kiló zsrinak való szalonnát, azóta alig ettünk itthon, kétszer voltunk vendégségben, tegnapielőtt színházban voltunk a ká-

nik es embernek, az a tisztá magyar beszéd, eredeti hanglétesekkel és árnyalatokkal.

Egy népek, vagy néptörzseknek leginkább a nyelvsajátosága határozza meg hovatartozandóságát. Eppen így van ez a bucovinai székely magyaroknál is. A nyelv az, amely legtisztábban mutatja, hogy ez a maroknyi, idegenbe szakadt magyar, milyen tisztán megőrizte tősgyökeres székely-magyar faji jellegét.

Ha a bucovinai székely-magyarok nyelvezetét feljes egészében próbálnám meg ismertetni, az egy önálló, külön munkát venne igénybe. Így tehát csak a nagyon fontos sajátosságokat sorolom fel, ugyanakkor feltüntetem azt a pár idegen eredetű szót is, amelyeknek mégis sikerült becsuszniuk a közhasználatba. Ezeknek a száma oly elenyészően kevés, hogy a nyelv szerkezetére semmi befolyást nem gyakorolnak.

A bucovinai magyarok nyelve: eredeti székely nyelvjárás.

a) Nagyon gyakran használják a kicsinyítő képzőket, mint: -cska, -cske, -ke, -ka, -ko, -kó, azonban

Székely jellegzetességek

Most pedig ezeken a főbb vonásokon kívül lássunk néhány szót, néhány jellegzetes kifejezést:

Erőst hideg van — nagyon hideg van; erőt meg vagyok ehülve — nagyon megéheztem; Antal bá' vagy Antal bám. — Egyik napon éppen ebédnél ültünk az istenségi igazgató-tanítóknál, amikor két iskolás fiú lelkendezve szaladt be és nagy lihegve a következőket mondták: „Dicsértessék a Jézus Krisztus! Fótanító ur adja ide a macskát, mert „férgyet” fogtunk”. En mindjárt oldalba böktém a mellettem ülő Ferencet (az igazgató nagyobbik fiát) azt kérdeztem tőle: „Mit fogtak ezek Te?” „Egeret” — felelte ő mosolyogva. Szóval a féreg ott egyenlő az egerrel.

Gunyakótél — ruhakótél; futbalpapucs — futballecipő; hiu — padlás; barázdas nadrág — csikos nadrág; gyujtogatóska — gyufa; egy ládáska gyujtogatóska — egy skatulya gyufa; hezzám — hozzám helyett; leduvad — leomlik, ledől; megvigyázkodtam — figyeltem, szíjjel néztem; kalán — kanál; málé — kukorica, tengeri, a puliszkát ugyancsak „málé”-nak nevezik; pityóka — krumpli, burgonya; szorgoson — sürögösen; halakot — halakat helyett; ifjasszony — tekintetes vagy magyasság asszony; egyet sem szóltam — semmit sem szóltam; utána sirultam vagy megsirultam — utána fordultam, vagy megfordultam; sirisd meg a téstát — nyujtd el a téstát. Egy odaváló gazdálkodó írta nekem egyik levelében: „... el lopták a halakot és let egy nagy zavar és kárhozat”: itt a „kárhozhat” kifejezés alatt a „kárt” érti. Ládáska — dohoz; eljártunk Putnára — Putnán voltunk; elcsaptak bennünket két napra — elbocsátottak bennünket két napra. Ezek lennének a főbb, a csiki és háromszéki nyelvjárásokkal rokon vonások. Az általános köszönési forma: Isten áldja.

ugyanabban a szóban nem használják kettős kicsinyítő képzőt, ami a csángókra s csángókat területekkel szomszédos Háromszék-megye vidékein jellemző: lovacska, ingecske, falucska, ajtócska, tehencske, kecskeske, — utóbbinál nem a nyílt é-t használják, hanem csak e-t ékezet nélkül.

b) Vannak esetek, amikor a szó tövében, a kicsinyítő képző előtti nyílt á-t mely a-nak ejtik ki, ez azonban személyenként változik, egyesek használják, mások pedig nem: Gyurkácska helyett Gyurkacska.

c) Amint a csikiek nyelvezetében a -val és -vel ragok a mássalhangóban végződő szavak után nem változnak át, éppen úgy változatlanok maradnak a bucovinai székely nyelvjárásban is. Lapátval, papucsval, Ferencvel, székervel (ugyancsak ékezetlen e-vel), késvel, kalánval, stb. Ez egyike a leglényegesebb közös vonásoknak a csikiek és háromszékiek nyelvjárásával.

d) Az -ek, -ok, -ök többesszámú 3-ik személy ragok helyett, -ik ragot használnak: velik, eszikbe, magik.

Most pedig egy pár idegen származású szót sorolok fel, sokat nem is igen tudnék felsorolni, mert nincs: továres — társ (a román — tovarás); cigáré — cigaretta (román — țigare); nem is tudod, mit paciltunk — nem is tudod, hogy megjártunk, rosszuljártunk (a román — a páti — megjárni, rosszuljárni); kettőre gázt — kettőért petróleumot; ötre pácskát — ötért dohányt; ötös, hetes, tizes pácska — ötös, hetes, tizes dohány.

Talán a legérdekesebb ez a „pácska” szó, amelyet szintén a románból vettek át. A „dohány” elnevezést a nép egyáltalában nem használja.

— A majdnem két századon át idegen népekkel való együttélés folyamán néhány idegen nemzeti-ségi lakos teljesen elmagyarosodott. Istensegítsen egy elmagyarosodott és oda benősült török is van. Elnéztem az iskolaudvarában a többi gyarekkel játszó Mustafa Antal török kis fiút. Talán vonásai elárulnak még valamit török jellegéből, azonban, amikor megszólal, ugyanazt a jellegzetes székely nyelvet beszéli, mint a többi gyarek. Innen van tehát, hogy a bucovinai székely-magyarok között elvétve idegen hangzású neveket találkoznak.

SZOROSABB KAPCSOLAT AZ ERDÉLYI MAGYARSÁGGAL

A bucovinai székely-magyarok mindvégig megtudták őrizni tiszta magyar jellegüket, ami annál is inkább könnyebben ment, mert nem igen házasodtak össze idegen nemzetiségűekkel. A bucovinai magyarság körében lábrakapott a gunynév osztogató, amelynek elnyeréséhez elegendő volt egy esetleges elszólás, továbbá mesterség, becé-név, testi hiba, vagy más hasonló körülmény. A gunynévre éppen úgy hallgatnak, mint a valódi névre.

Zárószó. Ez lenne röviden ennek a maroknyi

véházban vacsoráztunk és már nincs a szalonnából.

— Zárd el!

— Elzártam. De hiába zártam el, ha egyszer mégis elfogyott.

— Ha elzártad, akkor meg elhasználtad, de Maris nem lophatott belőle.

— Jaj, milyen okos vagy. Mintha az ilyen nem tudná kinyitni a bezárt kamraajtót.

— Ejnye már! Nem szégyenled magad? Örökké gyanakszol?

— Gyanakszom. Igazán ostobaságokat beszélsz, Fiacskám. Ez éppen olyan, mintha neked öklömmi daganat keletkezne a fejedem s akkor az; mondanád, hogy alighanem valami betegség van, én meg ki-nevetnélek, hogy már megint aggályoskodsz.

— Jó, jó. Nagyon elmés a hasonlat. Csakhogy ha jogos a föltevés, hogy Maris megdézsmálja az élelmiszereket, akkor a valóságot meg kell állapítani. Ellenőrizni kell őt. Próbát kell vele csinálni és le kell leplezni.

— Már megtettem. És igenis, a cukorból mindennap lop.

— Láttad? Rajtakaptad?

— Reggel megolvastam a cukrot. A cukor itt maradt az ebédőszekrényben s a szekrényt szándékosan nem zártam be. Este megint megolvastam, hát... hiányzott a tartóból három kocka.

— Mennyi annak az ára?

— Mindegy. Nem az ára fontos, hanem, hogy a Maris lop. Aki cukrot lop, az mást is lohat. Mind lop érted? Mind!

— Akkor meg ezt a kis károsodást bele kell kalkulálni a háztartásba. Hiába küldened el Marist, megint csak ugyanolyant kapnál a helyébe.

*
Másnap reggel együtt indultak el hazulról, az ur és az asszony.

— Készen vagy? — kérdezte az ur türelmetlenül, amikor már felöltöben, kalappal a fején állt

az ajtóban.

— Rögtön, csak még megolvassom a cukrot... Na. Kíváncsi vagyok, hogy estére hány kocka hiányzik majd.

— Szörnyű ez a kicsinyesség! — bosszankodott magában az ur. — Néhány rongyos kockacukor miatt. Hát van ennek értelme?... Aznap az ur, aki naponta kávéházban reggelizett, két kockacukorral, félíg keserűen itta meg a kávéját s hármát a felszolgált ötből zsebrevágott. Ebédkor, amikor még a lakásban motoszkált Maris s így nem volt valószínű, hogy az asszony már megtette volna az ellenőrző újraolvasást, az ur alkalmas pillanatban belecsempesztte a három kockacukrot a tartóba. Így!

— mormolta nyugodtan. És arra gondolt, hogy rendszeresen hordja haza a reggelijén megtakarított cukrot, nemcsak hogy Marist védje, hanem, hogy az asszonyt is megkímélje a fölösleges gyötrelmetől.

A következő napon, délben, így fogadta az asszony a hazaérkező urat:

— Kidobtam a bestiát. Kifizettem neki else-

jeig azt a pár napot s megmondtam, hogy mehet, egy perig sem tőröm tovább.

Jó. Ezt előre lehetett tudni. Az ur nem is akart hozzászólni az esethez. De az asszony kérdés nélkül szolgált a magyarazattal:

— Képzeld el, mit csinált...

— Na mit?

— Ilyen még nem történt, amióta cseléd és háziasszony van a világon.

— Hátha mégis.

— Nem. Soha. Ezt a szemtelenséget!

— Kezdek kíváncsi lenni.

— Hát... tudod, hogy tegnap reggel, mielőtt elmentünk, megolvastam a cukrot.

— Tudom, tudom. Ez az egész? Mennyit vett ki belőle?

— Várj. Megolvastam a cukrot, harmincyolc kocka volt a tartóban. Este megolvastam újra. És... egész éjjel nem tudtam aludni a dühtől. Csak azért nem szóltam neked, nehogy beleavatkozz a dologba és nehogy gyere nekem megint azzal az undok mindent megértéssel...

— Mondd már, mennyi hiányzott. Öt? Tíz? Husz?

— Nem. Hanem, képzeld el, harmincyolc kocka helyett negyvenegy volt a tartóban! Hárommal több. Érted ezt?

— Az ur hallgatott.

— Persze, hogy te nem érted. Férfiész. De én átlátok rajta. A pimasz észrevette, hogy gyanakszom rá, azt is észrevette, hogy a cukrot most már megszámlalom és... érted már? Az ellenőrzésre ez volt a válasza. Hozzá tett három kockát. Tudomra adta, hogy leleplezett. Hallottál már ilyen arcátlan-ságot?... Ezért dobtam ki. Még csak nem is mondtam meg neki az okot. No, mit szólsz ehhez?

— Az urnak már mindegy volt, kétségbeesetten vágta rá:

— Jól tetted

Minden hölgy két nélkülözhetetlen szépségkiesztője a

Khasana arc- és ajkpirosító

Néhány pillanat alatt az arcnak és ajaknak természetes, fiatalos frissességet adnak. Mindkét készítmény idő-, víz- és csókálló.

Diszkrét festés színjaira: Superb, élénkebb színre: Koralle, vagy Karmin.

KHASANA

magyarnak a küzdelmes története. A történelem viharai sokszor átsaptak ezen, messze északra telepített székely-magyar népen, de annak ellenére, hogy súlyos veszteségeket szenvedtek, sohasem törte meg őket, hanem a magyar összetartás érzése mindig erősekké és viharállókká tette. Most, amikor a romániai magyarság a Kolozsvárt és a fővárosban történt tárgyalások folyamán képen belép a Nemzeti Ujjászületés Arcvonalaiba, ahol külön alcsoportot, és képviselést kap, meg van rá a remény, hogy a magyarság hivatott vezetői megtalálják a módját, hogy a 20.000 — 25.000 főnyi bucovinai székely-magyart velünk egy csoportba és egy érdekképviseletbe vonják. Ezzel elérik azt, hogy testvéri kapcsolatot teremtenek azokkal a magyarokkal, akik már hosszú idő óta várnak erre.

NEURALGINE JURIST TABLETTA legyőzi a GRIPPÁT

Amerika az új évben

Hogy látja Mr. Middleman, az átlagember, 1939-ben a világot

Washingtonból írják: Nyolc nehéz és kemény kérdést vet fel az 1939-es év Amerikáinak. Választ kértünk rájuk több, mint kétszáz amerikaiától. Emberek, akiket a legkülönbözőbb társadalmi osztályokból és az USA más és más államaiból válogattunk ki.

Senki sem veheti rossznéven, ha elsőnek azt a kérdést tettük fel, amely bennünket európaiakat a legjobban érdekel:

Melyik állam legyen Amerika szövetségese?

Mit felelt erre a kétszázal több válasz vonásból életrekellett, képzeletbeli Mr. Middleman, akit nevezzünk most csak középembernek, vagyis egy nálunk, sajnos, kihalóban lévő emberfaj képviselőjének. Ha 1938. első felében szögeztük volna mellé nek ezt a kérdést, szívesen és könnyedén vetette volna oda a választ:

„Európa demokratikus államai és minden demokrácia — ők a mi valódi barátaink és igaz szövetségeseink.”

Megválasztják-e Rooseveltnél elnököt harmadszor is?

A választóknak az ujonnan rájuk köszöntő évben egy másik fontos kérdésre is választ kell adniok. Arra, hogy ki legyen 1940-től kezdve a Fehér Ház lakója? Harmadszorra meghosszabbítsák-e Rooseveltnél elnökségét? Akármennyit tett Rooseveltnél az amerikai tömegekért, tévedés volna azt hinni, hogy ennek a tömegnek átlagemberei egyetértéssel az elnök kormányzásának minden intézkedésével. De viszont Rooseveltnél, az embert szeretik. Mr. President élő valósága egy arcképek, amit a legtöbb amerikai szívében melengel és nagyon tehetséges képviselője milliónyi Mr. Middleman-nak az Egyesült Államokban. Allampolitikai kérdésekben Mr. Middleman konzervatív hajlamu. Nem szívesen törné át a jól bevált hagyományt, amelynek iratlan parancsa eddig nem engedte soha, hogy egy elnököt harmadszorra is jelöljenek, vagy megválasszák. De ha nem Rooseveltnél — kéri magától ez a szavazó az új év fordulóján —, akkor ugyan kicsoda? A republikánus, ifjabb Taft, vagy a híres államügysz, Tom Dewey? Esetleg a világsajtóban egyre jobban előtérbe kerülő, londoni nagykövet, Joe Kennedy?

Ha őszintén beszél Mr. Middleman, úgy bevallja, hogy világpolitikailag és gazdaságilag ennyire válságos időkben senkit a megnevezett jelöltek közül, sőt egyáltalában senkit rájuk kívül, nem bír elképzelni Rooseveltnél utódjaként.

További fejlődésig érik meg az új évben Amerikának Kinához és Japánhoz való viszonya, helyesebben az a kérdés, hogy a kettő háborújában mennyire és milyen nyíltsággal támogassa az előbbi. Természetes, hogy az amerikai presztízs — az ilyesmire még egy Mr. Middleman is felhorkan —, éppenny, mint az üzleti érdek azt kívánja, hogy az Egyesült Államok jogait, a japán háborútól függetlenül fenntartsák és megvédjék Kinában. Ha azonban felbuknak az „Embargo”, vagyis a kereskedelmi zár terve Japán ellen, az átlag-amerikai rögtön a gonderhes kérdéssel felel: „De mit tegyünk, ha Japán válaszképpen megszállja a Filippín-szigeteket? Kezdjünk talán háborút akkor?”

Az amerikaiak abban bíznak, hogy Japán a „készalatti” intézkedéseket is megérti majd eléggé. Így az Egyesült Államok külügyminisztere, Hull nem fogta pártját a kereskedelmi zárlat tervének de viszont magánaton felkérte a mértékadó amerikai nagyiparosokat, hogy háborus nyers-, vagy készanyagot ne adjanak többé a Japánnak. Ennek a felhívásnak az érdekeltek száz százalékban eleget tettek.

És mi legyen az Atlanti-óceán túlsó felén lakó szomszédokkal — Európával? Az amerikai tizlet nem a kivétel alapszik és az amerikai üzletember a belső piacot jobban is kedveli, mint a tengeren túli, bonyolult és távolfekvő kereskedelmet. Ennek ellenére szeretné, ha jobban érvényesülnének a világkereskedelemben is azok az elvek, amelyek a jellemzően amerikai eszméknek, mint például a szabadság gondolatának megfelelnek.

Visszont Japánnal és Németországgal szemben Mr. Middleman-nak előítéletei vannak. Bár tudja, hogy a szoroson vett Közép-Európában az amerikai farmer egészen jó piacra lelhetne, mégsem kívánja a német-amerikai gazdasági kapcsolatok kiépítését, sőt ellentétesen érzi a két nép gazdaságpolitikai felfogását és gyakorlatát.

AZ ÚJ MONROE TALPIL PANCÉLBAN

A negyedik kérdés, amivel Amerika csak az év fordulóján kezdett élénkebben foglalkozni, az hogy

Az év végére azonban ez az elképzelés lassan elhomályosodott. A mai konstellációban például a „diktatórikus” Kuba fontosabb és barátságosabb szövetségese, mint a „demokratikus” Franciaország.

Visszont önműködőleg, vagyis szinte akarata ellenére Mr. Middleman, ha Amerika szövetségese felől kérdezik, elsősorban Angliára kell, hogy gondoljon. Mr. Middleman az angol rokonának, még hozzá arisztokratikus rokonának érzi és hogy egyetlen néppel sem tudja magát jobban megértetni, mint éppen ezzel, amelynek nyelve édeseggy az övével.

Néha igyekeznek Mr. Middlemannek erről-arról megmagyarázni, hogy Oroszország lenne természetes szövetségese. Mivelhogy Japán közös ellenfele Amerikának is, Oroszországnak is. Ezek ketten pedig gazdaságilag szintén jól kiegészítik egymást. Az ilyen északokra Mr. Middleman nem sokat tud felelni, de viszont sehogys meg bírja elképzelni a barátságot egy állammal, amelynek minden alapelve visszataszítja.

Kíváncsiak volnát-e az összes amerikai államok szövetsége?

A konferencia Limában és a gondosan megszervezett publicitás, fokozták az érdeklődést, a még csak homályosan kísértő terv iránt. Mint minden a yankevilágban, természetesen ez a kérdés szintén erősen összefonódott üzleti vonatkozásokkal. Mr. Middleman tudomást szerez róla, sőt a maga bőrére érzi, hogy Olaszország és Németország gazdasági befolyása Dél-Amerikában növekszik: olvassa, hogy Argentínában Anglia az Egyesült Államok sikeresebb ellenfele a kereskedelmi harcban. Ilyenkor persze azonnal elkezdi emlékezni arra, hogy 1823-ban — százötvenöt esztendővel ezelőtt —, mit is üzent az Államok elnöke, Monroe, Európának: „Mindén törekvést arra, hogy kormányzásukat és rendszerüket ennek a féltekének bármely részére kiterjesszék, mint belső és biztonságunk veszélyeztetését fogjuk tekinteni.” Ez a mondas jelentette a híres Monroe-elv lényegét.

Érdekes, hogy ezt a doktrínát, amely Európá-

Elszigetelődés, vagy irányító szerep a világpolitikában?

Két fundamentális kérdés van még, ami Rooseveltnél művelé kapcsolatban a legerősebben foglalkoztatja az amerikai közvéleményt. Az egyik:

Mi legyen a New-Deal-nek nevezett szociális politika további sorsa?

Hét évi küzdelem után Rooseveltnél mégis eljutott addig, hogy a legtöbben a New-Deal vezető elgondolását helyeslik, vagyis azt az Európában már régóta meghonosodott elvet, hogy minden munkavállalót a szociális biztonság és biztosítás valamilyen mértéke megillet. Visszont senki több ellenfelet a New-Deal eszméinek nem szerzett, mint azok a munkások, akik az ülsztrájk rendszerével próbálták „jogaikat kivívni”. Ezt a legtöbb amerikai kommunizmusnak tartja és így a New-Deal új fogalmazását, kívánja a következő szempontok szerint:

1. A szociális biztonságna nem szabad állam-szociálistizmusoz vezetnie.

2. A társadalmi biztosítás kiadásainak nem szabad az államot adósságokba vernie.

3. Semilyen támogatást vagy szociális segélyt nem szabad pártpolitikai eszközül felhasználni és ilyen megkülönböztetések szerint szétosztani.

A másik alapvető kérdés, ami Rooseveltnél egész kormányzása során végigkísérte, Amerikának az őt közvetlenül és azonnal nem érdeklő világpolitikai ügyekben való részvétele volt. Az elnök ezen a téren sokszor tovább ment, mint ahogy a vezetése alatt lévő államok követni lettek volna hajlandók.

Amit már nem is mertem remélni, megtörtént

Tíz esztendeig szenvedtem súlyos gyomor-bajjal, hiába próbálkoztam a legkülönbözőbb gyógyszerekkel, nem segítettek. Már minden reményemet elvesztettem, amikor felhívták figyelmemet a Gastro-D. amerikai gyógyszerre. Rendeltem egy üveggel és annak elfogyasztása után el vagyok ragadtatva a csodálatos eredménytől. Úgy érzem, mintha utiászülettem volna, tudok enni, aludni, nincsenek fájdalmaim. Szíveskedjenek még két üveggel küldeni, hogy folytathassam a kúrát. Gordosescu I. N. szövetségzeti könyvelő, Moara Slobozia, jud. Dâmbovita.

Fenti elismerő sorokhoz még csak annyit fűzünk hozzá, hogy a Gastro-D. kezelés a fárasztos és összes gyomor- és bélbántalmak, székrekedés, valamint epe-, vese- és mindennemű ideges emésztési zavarok ellen. A Gastro-D. kapható az ország minden gyógyszerüzletében és drogériájában, vagy postán megrendelhető 135 lej utánvét mellett Császár E. gyógyszerüzletében, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

nak minden beavatkozását, a nyugati félteke ügyeibe az Egyesült Államokra veszélyesnek ítéli, több, mint egy évszázaddal később is teljesen magáénak vallja Mr. Middleman — az amerikai átlagpolgár. Ezért követel 1939-re olyan politikát, amely ezzel a veszéllyel szemben felveszi a munkát és küzdelmet. Így aztán szívesen látna akár egy pán-amerikai szövetséget is, hiszen azt hiszi, hogy Észak vezetése abban biztosítva volna és a Monroe-elv alapján ez jelentené a kiteljesedését a jelszónak: Amerikát az amerikaiaknak!

Kell-e fegyverkezés az USA-nak úgy, mint a többi nagyhatalomnak?

Nem lehetne azt állítani, hogy Mr. Middleman barátja a fegyverkezésnek — ha csak nem Du Pont-nak hívják véletlenül. Dehát 1938-ban megélté, hogy a japán hadsereg Kinában az amerikai vállalkozó tüzetember orra előtt bevágta a „nyitott ajtót” és egyéb vonatkozásban is úgy tapasztalta, hogy az erősebben felfegyverkezett hatalomnak sikerült akaratát egy vonatkozó, vagy ellenséges világgal szemben keresztülvinnie.

Éppen ezért nem szívesen, de meggyőződésből helyesli Rooseveltnél kormányának óriási fegyverkezési tervét.

Mr. Middleman ugyanis még egy évvel ezelőtt jelkes „isolationist” volt, az elszigetelődés politikájának híve. De 1938-ban, kerek husz évvel a nagy háború befejezése után, Mr. Middleman mégis arra ébredt, hogy nem mindenütt fogják ezt a kívánását az izolációra egyszerűen respektálni. Sok külföldi ország propagandája vette munkába az Egyesült Államokat és ez a Mr. Middleman-ek tömegét is felrúzza. Nem mintha komolyan meg lennének rendülve. „Amig nálunk mindenki azt mondhatja és azt irhatja szabadon, amit akar, addig az amerikai demokráciát belülről nem fenyegeti semmi”. — ez Mr. Middleman véleménye.

Ebből is láthatjuk, hogy Mr. Middleman még mindig értetlenül és nagyjából megvetően szemléli a politikai szenvedélyek viharzásait, amelyek már husz éve tépik Európa testét. De az elmúlt évben mégis egyre jobban ébredt a középember Mr. Middleman-ben a felelősség tudata. Egyre teljesebben átérzi, amit Rooseveltnél elnök kimondott:

„Amit Amerika megtesz vagy elmulaszt megtenni az elkövetkezendő néhány évben, az sokkal nagyobb hatással és jelentőséggel lesz az emberi faj történetére a jövő századokban, mint azt a legtöbben közülük most és itt el tudják képzelni.”

Ilyen gondolatokkal tépelődve fordult be Mr. Middleman 1939. kapuján.

B. L. K.

Begovits-tánciskolájában

L. Libertății-tér 4., I. emelet,

január 10-én új tánckurzus kezdődött

NAPOS OLDAL

Az a bizonyos valami
1. ELŐSZÓ

A multkoriban kicsiny, de emelkedett szerelmű, ennél fogva — sajnos — bölcselkedésre hajlamos társaságban arról volt szó, hogy van-e vajjon általában véve némi gyakorlati értelme a nevelésnek és nem teljesen kárba vesztett energia-e az, amit az ember arra fordít, hogy nyers ösztönöket és természetes adottságokat bizonyos — általa helyesnek vélt — elvek szerint irányítson és formálni próbáljon.

— Már hogyné volna értelme a nevelésnek? — hangoskodott a társaság egyik tagja. — Mert nem mondom, hogy az ember mindent elérhet, amit csak akar, de — ahogy a latin mondja — aliquid semper haeret. Valami mégis csak rajtaragad azon, akit az ember évek hosszú során át következetesen és okosan nevel.

Anélkül, hogy fentemlített társaság, ugyan csak fentemlített tagjával csak a legcsekélyebb mértékben is vitába kívánnék szállni, mindössze két apró történetet óhajtanék itt elmesélni, arról a bizonyos „valamiről”, ami néhanapján a nevelés kézzelfogható eredménye gyanánt a nevelésnek alávetett egyedekben „megmarad”.

2. ELSŐ SZÁMÚ TÖRTÉNET

Van nekünk, könyörgöm alázattal, egy kutyánk.

Ezt a kutyát — mint azt e lap hasábjain már egy ízben említeni is bátorkodtam — mi neveljük.

Neveljük mindenféle uri, finom, civilizált dolgokra, amikre — dicséretére váljék — nagyon szépen rá is szokott. Csak abban az egyben nem hajlandó polgári családunk elveivel és szokásaihoz alkalmazkodni, hogy séta közben nem szokás elcsavarogni ismeretlen tjak felé és nem szabad az egész családot remegő izgalomban tartani, hogy Uramisten, hova lett már megint ez a kutya, nem fogta-e el a sintér, nem lopta-e el valami csavargó és hazajön-e ez még valaha, vagy végleg elveszett?

Sietek megnyugtanni a netalán izgatott Közvéleményt: nem veszett el. Még egyszer se. Mindig hazajött. És valahányszor hazajött, mindig nagyon megszüdtek. Mindig azt mondjuk neki: csunya kutya, rossz kutya, mit csináltál, ne is lássalak ideben a szobában, itt az ilyen piszok csavargónak nincs helye, takarodj ki a konyhába, a szemetesláda mögé!

Na egyszerűen így neveljük!
Valahányszor elköborol, mindig kikergetjük a szobából. A konyhába, a szemetesláda mögé.

És ez a nevelés nagyon szépen fog is rajta. Mert azt ép nem lehetne rámondani, hogy mostanában már nem szokik el. De viszont valahányszor elcsavarog és aztán — mint tékozló kutya — ismét hazatér, már meg se várja a szidást, hanem azonnal, és nélkül, behuzott farkkal és hátralapított fülekkel rohan ki egyenest a konyhába, a szemetesláda mögé.

3. MÁSODIK SZÁMÚ TÖRTÉNET

Ez viszont a nagyobbik fiamról szól, akit — nem lévén feltűnően álszemérmes apa — már szintén bátorkodtam egynehányszor megemlíteni e lap hasábjain.

Nahát elég az hozzá, hogy ennek a fiamnak — pár év előtt, ugy második gimnázista korában — nagy és igen hatásosnak vélt atyai előadást tartottam arról, hogy milyen csunya és nemtelen dolog a bosszúállás.

— Mert — mondom neki — igazi férfi nem veszi el a mai haragot holnapra. És azt se felejt el — tettem hozzá egyre bensőségesebb hangon, — hogy minden esti imádságomban azt kérded a Jóistentől, hogy bocsássa meg a te vétkeidet, amiképen te is megbocsátasz az ellenled vétkezőknek. Igaz?

— Igaz — ismerte el a fiam.
— Na ugye? — folytattam rendkívül szeliden, de megfontolt és törhetetlen céltudatossággal. — Hát akkor, hogy jut neked az eszedbe megverni a Kunczmájert, ma azért, mert tegnap viszketóport szórt a nyakadba?

Erre az újabb és — a jelek szerint — valószínűleg megrendítő szóközi kérdésre a fiam egy

FEJFÁJÁSNAI, GRIPPANAI, NEURALGIAINAI

JAWOL

A MODERN ROMEO KALANDOS UTJA A SZOVJETBEN FELESÉGE KISZABADÍTÁSÁRA

Stockholmból írják: Egy héttel ezelőtt a világ valamennyi újságja közölte a hirt, hogy Moszkvától alig száz kilométernyire egy titokzatos angol aeroplán kényszerleszállást végzett. A benneülő Briand Grover nevű angol mérnököt, mint kémgyanus egyént az orosz hatóságok le tartóztatták. Időközben kiderült, hogy

Grover Oroszországban maradt felesége kiszabadítására ill. repülőgépre. Azt azonban kevesen tudják, hogy kockázatos vállalkozását svéd barátai segítették elő és innen Svédországból indult Moszkva felé.

Grovert mult szombaton állították bíróság elé Moszkvában. A tárgyaláson a harminchét éves szerelmes mérnök bebizonvitotta, hogy a határt engedély nélkül csakis azért lépte át, mert nem tudott felesége nélkül élni, aki orosz asszony.

Talán Grover esete egy új fejezet a Juliák és a Romeok történetében, ahol a szerelmespár nem a rokonság, hanem egy egész államrendszer ellen küzd; hogy egymásé lehessen. Tragikomikus az esetben az, hogy Grover orosz származású felesége semmiféle politikai, vagy társadalmi szerepet nem játszik hazájában. Mégis az orosz hatóság egyszerűen megtiltotta, hogy férjét, akit annakidején Oroszországból kitiltottak, kövesse Angliába.

Az orosz törvénytörés, az eddigi tapasztalatokkal ellentétben, szinte feltűnő nyájassággal kezelte ezt a határátlépési bűntettet.

Grover a törvénytörés kérdéseire elmondta, hogy

1934. óta nem látta feleségét és négy éven át többször kért beutazási engedélyt, de a szovjet hatóságok mindig megtagadták tőle. Nem maradt más hátra, mint, hogy kétségbeesésében utolsó kísérletet teven. Vett egy repülőgépet. Hat hétig tanult repülni és aztán barátainak segítségével a svéd — orosz határon elindult Moszkva felé. Utazásának célja az volt, hogy Moszkvában személyesen járjon közbe az illetékes hatóságnál, hogy vagy vegyék fel őt az orosz államközösségbe, vagy pedig engedjék meg, hogy feleségével együtt Angliába utazhasson.

— A feleségem számomra az élet felét jelenti, aki nélkül nem tudok élni, — mondta a törvénytörés Grover. — Reménytelen és kétségbeesett helyzetemben szántam magam erre a lépésre és motorhiba folytán nem sikerült célomat teljesen végrehajtani. Én minden veszedelemre felkészültem,

nincs egyéb bűnöm, mint, hogy látni akartam a feleségemet.

árva szót se szólt, csak nagyokat pislogott és szinte szemmelláthatólag nevelődött.

— És másnap ragyogó szemmel jött haza.
— Na, máma nagyszerűen elintéztém! — mondta.

— Mit?
— A Kunczmájert. Nem álltam rajta bosszút és nem tettem el a mai haragot holnapra. Hanem abban a pillanatban, amikor a latin órán, a pad alatt, megrugott a lábával, hát én rögtön a fejéhez vágtam neki a tintatartót.

A szovjet bíróság hosszas tanácskozás után úgy döntött, hogy

Grovert 150 angol font pénzbírságra, repülőgépeinek elkobzására, — azonkívül a szovjet területéről való örökös kitiltásra ítélte.

A feltűnően enyhe ítéletet a moszkvai beavatott körök egy idegen nagyhatalom intervenciójának tudják be. A védelmet egyébként a híres szovjet bűnügyi védő, Komodov látta el, aki annakidején a Bucharin-pörben három vádlottat védett.

Stockholmban egy-két napon belül várják Briand Grover megérkezését. Itt mindenki úgy tudja, hogy a XX. század legmodernebb Romeója

feleségével együtt érkezik meg a szabadság hazájába. Ugyanis eleinte úgy volt, hogy Groverné ellen is eljárás indítanak a szovjet hatóságok azon a címen, hogy férjének határsértését elősegítette és közrejátszott abban. De amint utólag kiderült, a szerencsétlen asszony maga volt legjobban meglepve férje váratlan megjelenésén és bravuroos gesztusán. Az előbb említett nagyhatalom ой értelemben is interveniált, hogy engedjék ki az asszonyt Oroszországból. A szovjet hatóságok ezúttal kegyesek voltak. Nemcsak Grover mérnököt engedték ki Oroszországból, hanem azt is engedélyezték, hogy annyi viszortagság után magával vihesse csinos feleségét. A boldog párt hozó nemzetközi vonat tegnap futott be a varsói pályaudvarra, ahol

a lapudósítók és fényképészek egész tömege várta.

Az egyik nagy londoni lap ötszáz angol fontot kínál táviratilag, ha kizárólag neki adnak nyilatkozatot oroszországi élményeiről.

A fiatal menyecske, aki orosz nő és most van először külföldön, bevallotta, hogy

Varsóban evett először fehér lisztből készült zsemlyét és azt is bevallotta, hogy mindig bízott abban, hogy férje, akit rajongásig szeret, eljön érte és elviszi magával. Grover mérnök nyilatkozatában elmondotta, hogy a börtönökben nem volt rossz dolga és kiszabadulása előtt Beria, a GPU új főnöke, magához hívatta és sokáig elbeszélgetett vele technikai kérdésekről, végül azzal bocsátotta el, hogy

az angolok sokban elmaradtak az oroszok mellett.

A boldog házaspár a nemzetközi gyorsal rövid pihenő után tovább utaztak London felé, ahol újabb riporterhad várakozik már rájuk, hogy megtudják tőlük nem mindennapi élményeiket.

4. UTÓSZÓ

Ezt a két apróságot óhajtottam csak elmondani arról a bizonyos „valamiről”, ami egyes, sajnálatos esetekben nevelésünk ugynevezett „hatása” gyanánt az általunk nevelt egyedekben „megmarad”.

És egy kis fájdalmas megadással bátorkodom megérdeklődni, hogy vajjon ez a bizonyos „valami” csak a legcsekélyebb mértékben is hasonlít-e ahhoz, amit jellemalkító fáradozásunkkal elérni óhajtottunk?

SCALA

OLYMPIA

Ma és mindennap

délután 3, 5, 7 és 9.30, vasárnap délelőtt
9 és 11 órakor.

I. rész: A NÉPEK ÜNNEPE. — Ezt a gigantikus filmalkotást minden embernek kötelessége megnézni. — Kedvezményes- és szabadjegyek érvénytelenek. — Tekintettel a rendkívüli érdeklődésre, kérjük a vidékieket, hogy érkezésüket telefonon jelentsék. — Egész napi jegy- elővétel. — Telefon: 2379.

Február
2

MAGYAR BÁL

A TEMESVÁRI KULTURPALOTA NAGYTERMÉBEN

Dzsibuti a furcsa város és a kitűnő flotta-bázis

Naplójegyzetek egy aktuális vidékről

Az ócska kávészállítógőzös, amely El Hodeidából hozott; a „Cote des Somalis” felé, szinte átmenet nélkül szűnt meg imbolyogni, táncolni és simán futott az eletszerű vízben. Jobbról apró fehér pontok látszottak a kietlen, sárga homokpatron; a távcső lencséje félig rombadólt házakat mutatott.

— Obok! — mondta magyarul az Abd el Gudr görögcsarászú parancsnoka, aki egyszerűen a hajó tulajdonosa, kávérakományának eladója, a cserézületék és a sötét háttérű tranzakcióknak hirhedt nagymestere volt, akit még a yemeni kereskedők, sőt, a párisiak is tisztelték különleges gazdasági képességei miatt. — Obok! — ismételte a kapitány, Francia Szomália hajdani fővárosa. Porfaisai kiapadtak, a franciák otthagyták és átköltöztek a másik faluba: Dzsibutiba. Most az a legforgasalmasabb kikötő.

KINOS UTAZÁS

Hármasban álltunk a parancsnoki hidon. A kapitány, Janta a kedves, vékony lengyel újságíró, (ennek az egész kirándulásnak értelmi szerzője, aki azóta — úgy hallom — Japánba sodródott és ott japán leányt vett feleségül) meg én. Öt nappal ezelőtt jutott észébe lengyel kollégámnak, hogy milyen érdekes riport lenne, ha felhasználva az abesszini harc-téren várható csendet, megpróbálnánk bejutni Yemen fővárosába, Sa'ánába. Nem sokat gondolkodtunk: az olaszoktól az engedélyt megkaptuk, leutaztunk Massauába, ott Janta ragyogó alkudozási képességeinek eredményeként nevelésesen olcsó pénzért behajóztuk magunkat az Abd el Gudr nevű vízözönkorabeli gözbarkába és pár óra múlva már a Vöröstengeren voltunk. Sajnos, a sa'ánai kirándulás nem sikerült: az Imám képviselői legalább kéthetes várakozással kecsgettettek, amíg az engedély esetleg megjöhött, vagy esetleg nem jöhött meg. Ilyen sokáig nem várhattunk, meg kellett elégednünk Hodeidával és tovább kellett utaznunk a békán Dzsibutiba. A kétnapos utazás a Vöröstengeren életem legkínosabb emlékei közé tartozik. Alig hagytuk el Hodeidát, olyan „khamasztint”, forró sivatagi szélvihart kaptunk, hogy a hajónk majd szétesett a rettenetes ugrálásba. Azt hittük: sohasem kecmegünk ki a zöldes, tajtékos, forró, vizes pokolból.

Kinos utazás volt, de végül mégis elértük Obokot és a bárka csendesen siklott délnyugati irányban Dzsibuti felé. Délután két óra tájban — izzadva feküdtünk a fedélzet vízszintje alatt — karos fehér motorost pillantottak meg álmos szemünk. Negyedóra múlva a motorcsónak mellettünk volt és a révkapitányság francia tisztviselői szálltak át belőle az Abd el Gudr-ra. Nehéz félóra következett. Nem volt külön engedélyünk arra, hogy partraszálljunk Francia Szomáliánál fővárosában és így minden rábeszélőképességünket latba kellett vetni, hogy az engedélyt — negyvennyolc órára — kiharcoljuk. Végre sikerült ez is és mire megpillantottuk a Dzsibuti külső kikötőjében horgonyzó francia „avvisot”, a rendkívül gyors, kétezer tonna körüli hadihajócskát, már kezünkben volt a lilaszínű „permis”.

A partraszállással azonban még várni kellett. A Dzsibuti-öböl rendkívül sekély és így a molokat sokszáz méter hosszúságban kell a tenger felé építeni. A kirakodás lapos barkák, zambuccók segítségével történt. (Most olvasom a francia lapokban, hogy december tizenhatodikán már egy 12.000 tonnás olajszállító hajó kikötött az egyik elkészült moló mellett). Nehéz és kinos munka volt, különösen, ha a Massauában pár hónap alatt elkészült kikötőben folyó munkával hasonlítottuk össze. Mihelyt azonban a vámtisztek is elvégezték a forraságokat, bennünket kedvesen motorosukba invitáltak és kitétek a révkapitányság épülete előtt.

DZSIBUTI, A FURCSA VÁROS ÉS A KITŰNŐ FLOTTABÁZIS

Dzsibuti az első pillanatban nagyszerűnek hat. A kikötőtől nem messze néhány többemeletes palota díszlegér és ahogy az ember a bennszülött hordár nyomában befordul a városba vezetó utcán, azt várja, hogy egy kisebb Alexandria, vagy Beyrut fogadjá. De a paloták mögött csak egy jellegzetes ke-

letafriai városka terpeszkedik a rekkenő hőségben. Egyemeletes lábsházák végtelen egymásutánja; lilás borongós, félhomályos árkádjaik alatt a kis kávéházak megszámlálhatatlan sokaságával. Délután öt óra felé jár az idő, egy óra múlva majd hirtelen, átmenet nélkül bukik le a nap és akkor ezek a kávéházak — mint minden afrikai kikötővárosban — benépesülnek majd. Egyelőre csendes és elhagyott minden, csak a szunyogháló ablakok mögött látszanak az európai és indiai kereskedőcégek hivatalnokai, amint izzadva kórmólnak.

A szálloda a Place de Menliken van. Feltűnően tiszta és ápolat. Sietve megmosakozunk, fehérbe öltözünk és megyünk a várost nézni.

Nem sok a látnivaló. Minden olyan, mint Massauában, csak a lassan benépesülő kávéházakban ülő emberek kerülnek ki nemzetközibb társaságból. A francia mellett itt is, hisz túl a hegyeken háború van, leggyakrabban olasz szó üti meg a füllünket. Kevés angol, németet, viszont sok japánt, hindut, yemenitát, párisit és rengeteg görögöt látunk.

Az egyik csinos kávéház előtt ülnek a révkapitányság hivatalnokai néhány tengerésztiszt társaságában. Örömmel üdvözölnek bennünket és magukhoz invitálnak. Leülünk, beszélgetünk. Az avviso parancsnoka, rendkívül rokonszenves fiatal tiszt kérdez minke, az abesszini háborúról. Aggódi, hogy a gazdasági megtorlások háborúba sodorhatják Európát.

— Mi értelme lenne?... — kérdezi és szórakozottan kacint az a szomszéd asztalhoz, ahol egy hervadó és erősen festett fehér nő, arcán viharos

Az alattomos tropusi nap

Másnap reggel megnéztük Dzsibuti nevezetességét, a „Chemin de Fer Franco-Ethiopien” pályaudvarát. Eppen indulóban volt egy szerelvény; nagykalapos, szűknadrágos abesszinek, izzadó európaiak párolódtak a korareggel már szinte kibírhatatlan hőségében. A marhavagonokhoz hasonló harmadosztályú kocsiokban félmezen szomálók és etiópok szorongtak. A közelükbe sem lehetett menni: tiz lépésnyire már kibírhatatlan volt a főtelmes bűz, amit magukból árasztottak. Ennek a vasutvonalnak végén van Addisz Abbeba és a két végpont között húzó sín-pár jelenti az egyetlen biztos és olcsó közlekedést a tenger és Abesszínia között. Óriási érték! Abessziniát csak az tudja gazdaságosan kihasználni, aki a vasut birtokában van.

A pályaudvaron és a vasutvonalon túl van Dzsibuti bennszülött negyede. Ez sem volt új a számunkra; a találmra, ósse-vissza épített putriknál és a közöttük hancurozó gyerekhadnál, az udvarokban és a boltokban szorgoskodó bennszülötteknél már érdekesebbet és szívesebbet is láttunk. Gyorsan visszatértünk a városba, a hűs árkádok alá. Különösen miután francia kísérlők figyelmeztetett, hogy ne járjunk sokat a szabadban, mert Dzsibutiban különösen alattomos a tropusi nap. Olyan váratlanul esik össze az ember tőle, hogy gyakran alig van idő a felkészítésére. „Coup de bambou”-nak, bambuszütésnek nevezi a dzsibuti argó ezt a hirtelen támadó, egész Kelet-Afrikában jól ismert különlegességét.

Visszatértünk hát az árkádok alá és ki sem mozdultunk jóformán az Abd el Gudr indulásáig a hárbokból. Kávéházakból. Ittuk a zöldszínű, jéggel készített Perno-t, hallgattuk a marseillei hősökről, Mariusról és Oliveról szóló történeteket, bámultuk

életének és az egyenlítő környéki gyorsan romboló klímák letörölhetetlen nyomaival igyekszik beuntak, most érkezett ismeretlenek elbűvölni.

Dzsibutira terelődik a szék.

— Aden mellett — mondja a francia tiszt — Dzsibuti az egyetlen értékes kikötő a Vörös tengeren. És az egyetlen használható flottabázis az angolok uralmának kiegyensúlyozására. A Vörös tenger olyan, mint egy zsák: felső végét a Szuézi csatorna fogja össze, az alsónál Aden és Dzsibuti állnak őrt. Ha Anglia akarja, akkor a Vörös tengeren megszűnik minden közlekedés, lehetetlenné válik a forgalom. Mi franciák jóban vagyunk Angliával, nekünk nem érdekünk, hogy Dzsibuti flottabázisát fejlesszük, de ha nem a mi kezünkben lenne, akkor a brit admirális már régen rátette volna a kezét, vagy pedig kénytelen nyugtalanabb aludnának az angol flotta vezérei és a City urai.

— És háború esetén — kérdezzük — nem lehetne könnyen elfoglalni Dzsibutit, hiszen itt, nincs komoly hadsereg és a kis avviso egymaga nem állhatna ellen egy kis flottának sem?

Az egyik francia tiszt magyarul felelt:

— Mindez igaz! Azonban Dzsibutit a szárazföld felől rendkívül nehéz lenne elfoglalni. Csak az Addisz Abbeba vasutvonal járható és ha néhány hidat felrobbantunk, akkor az ellenségnek rendkívüli akadályokai kell legyőznie, hogy a város közelébe jusson. A tenger felől pedig...

Mosolyogva hallgattak el. Hosszu hallgatás után végre az egyik tiszt megszólalt:

— Tudja, Aden nagyon közel van és nem hiszünk, hogy az angolok szólanul néznék, mint bombáznak bennünket. Ismétlem: Dzsibuti a mi kezünkben biztosított Nagy-Britannia számára. Más kezében: halálos veszély!

Még hosszú ideig beszélgettünk, aztán a tiszt meginvitált bennünket a tengerészparancsnokság étkezőjébe. Kétfő vacsorát kaptunk, feketére kiültünk a kert pálmái alá és sokáig csendben bámultuk a ragyogó csillagos afrikai eget.

Bűfél lett, mire a szálloda tornácán felállított ágyon pihenni tértünk.

a rakparton dolgozó munkásokat, akik egyhangu nótával biztatták egymást serényebb munkára.

Ja dzsomálé dzsomálé,
Ja dzsomálé sará m'ellé.

Ezt ismételték órákon keresztül. „Ó, tevé, tevé, tevé rakod gyorsabban!” — gajdolták szüntelenül, miattal ujdonsult barátaink, a francia aszkarik tisztjei, a tengerésztisztek és a révkapitányság hivatalnokai történeteket meséltek a gyarmati életéről, amely oly szörnyű és amelyet mégis oly nehéz otthagyni. Beszéltek kereskedőkről, akiket már milliómosokká tett az abesszini háború, hasis- és ópiumcsempészekről, az asszonytalanság gyötrelmeiről, vadászatok izgalmairól és a háborúról.

Odakint 45 fokot mutatott a hőmérő árnyékban. Majdnem annyit, mint Massauában, amikor elhagytuk az olasz kikötőt. Aztán lassan hosszabbak lettek az árnyékok és öt óra tájban az Abd el Gudr kis arab hajójának jött értünk a hirrel, hogy elkészültek a rakodással: indulunk.

A franciák elkísértek a kikötőbe. Megint motorcsónakjukkal szállítottak a hajóhoz, amely mocskosabban mint valaha, indulásra készen állt. Röviden bucsuztunk, aztán az Abd el Gudr, — mint szegény agyonhajszolt gebe — minden porcikájában remegni kezdett: indulunk.

A parancsnoki hidon állva bámultuk a lassan eltűnő várost, a távolban kirajzolódó lilás-sárga kopár hegyeket.

— Azon túl van Abesszínia, — magyarázta feleslegesén a kapitány.

Aztán egészen sötét lett.

(1935. novemberi feljegyzéséből).

Bares Imre

„TITANIA”

TEJ-SEPARATOR

Timisoara IV., Str. Bratianu 41.

Vezérképviselő:
Ed. KARNEE S. A.
mezőgazdasági gépezetek

A hallgató milliók

★

Lemondását így okolta meg a japán miniszter:
— Szégyenlem magam, hogy képességeim nem
elegendők ahhoz, hogy teljesítem feladatomat...

A világ semmi más országában sem történhetik meg, hogy egy miniszter képességei ne lennének elegendők feladatainak teljesítéséhez. Bámul is az egész világ a japáni miniszter nyilatkozatán! Betegség ez, uraim, kedélybetegség: a „kisebrendűség” érzése egy aktív miniszternél!

Különben sem értem a dolgot; meghódítottak akkora területet, mint Európa fele, leigáztak százhetvenmillió embert és beszámítva Koreát és Mandzsukiót is, most már kétszázhetvenmillió ember közül válogathatnak ujoncokat, és a lemondó kormány mégis szégyenkezik, hogy nem bírt annyi eredményt, elérni, amennyit akart, — mi ez? A „keleti lélek” számunkra valóban érthetetlen... Az amerikai szenátus külügyi bizottságának elnöke éppen a napokban fenyegette meg Japánt, hogy ezután nem vásárol tőle semmit (mintha eddig vásárolt volna!) és így fejezte be nyilatkozatát:

— Lehet, hogy összevesszünk, de Japán sohasem jön át az Óceánon, hogy megtámadjon bennünket.

Mr. Pitman, aki ezt mondta, naiv; csak idő kérdése, hogy a „sárgák” mikor mennek át Ausztráliába és Amerikába, mert a világ legzsúfoltabban lakott földje máris kicsiny számukra és amennyibe egy amerikai század kerül, annyiból Japán eltart egy ezredet... Száz évvel ezelőtt képtelenség volt egy ötmillió hadsereg; utódaink, száz esztendőn belül, látni fognak ötven-hatvanmillió sereget s Nagy Sándor, Attila, Dzsingiszkan és Napoleon el fog törpülni a jövő nagy hadvezérei mellett...

Egy amerikai távirat azt jelenti, hogy a japáni kormány lemondásának igazi oka „az a széleskörű elégedetlenség, mely egyre nyilvánvalóbban jelentkezett a nép minden rétegében”. Ez az, amit az egész dologban legkevésbé értek. Ugyanis a nép nem szokott megszólalni; a nép hallgat, különösen a japáni. Háromezer esztendeje, hogy két sárga és egy fehér faj keveredéséből létre jött a japáni nép egy hosszú szívszoroson. Háromezer év annyi, mint egymásután száz nemzedék és az első kilencvenkilenc nemzedék éppen olyan szegény volt, mint a mostani... Japán házaiban alig van butor; a japáni leteríti a padlóra a gyékényt és ráül, mikor eszik és a gyékényen alszik. Ne tessék hinni, hogy nem szivesebben ülne kényelmes karosszékbe vagy nem szivesebben aludnék ruganyos ágyban, párnákon... A japáni rizst eszik; tengeri növényből készült főzeléket és egy kevés nyers halat, de saját asztalánál láttam, hogy sokkal jobban méltányolják a töltött káposztát, a rántott csirkét és az almás rétest; s a jó bort és kevésbé jótól éppen úgy meg tudják különböztetni, mint én. Imaoka barátom egyszer nagyon szépen megmagyarázta a hazajárok szokásos tea-szertartás létfői jelentőségét és én akkor megmutattam neki, hogy mi is tudunk olyan udvariasak lenni, mint a japáni: nem nevettem el magamat! Ugyanis azt gondoltam, hogy költészet ide, költészet oda: a szegény japáni nem tudja vendégét másval megkínálni, mint egy nagyon kis csésze teával (természetesen „minden nélkül”) és hogy a megtisztelés minél nagyobb legyen, a gyenge kis ital mellé nagyon szép ceremóniákat szolgálnak fel... Szegénység ez, hölgyeim és uraim, tisztos szegénység. Amerikában van egy félhivatalos intézmény, melynek neve: Csendesóceáni Ügyek Intézete; ebben a japáni ügyekkel E. O. Hauser foglalkozik, aki igen érdekesen magyarázza a japáni nép helyzetét. Ebben az országban, az utolsó fél századot kivéve, mindig az volt a rend, hogy a nép dolgozott az uraknak, akik a munkáért élelmet, ruházatot és hajlékot adtak. Pénzt a nép nem igen látott. A múlt század végén Japán is belépett az ipari államok sorába, még pedig úgy, hogy a nép most már pénzért dolgozik, de nem annyi pénzt kap, amennyit munkája ér, hanem amennyit az az élelem, ruházat és hajlék ért, melyet a régi rendszerben pénz helyett a munkáért kapott. Ez a magyarázata annak, hogy a munkások sehol sem olyan alacsonyak, mint Japánban.

A gyárakban a nők legfeljebb 1500 leit keresnek havonként, napi tizenöt órai munkával. Az üzletekben az elárutónők napi munkaidéjét csak most az összel csökkentették tízenegyre órára. Tokióban a köz- és magántisztviselők nyolcvanöt százalékanak fizetése havi 4000 leien alul van. A háború kezdete óta se a köztisztviselők, se a magánalkalmazottak nem kapnak szabadságot és mindennap késő estig dolgoznak. Este tíz után, mikor hazamennék, már a villamoson elalusszanak.

A kivételre dolgozó háziiparokban az inasok tizenegyes éves koruktól huszéves korukig a nyomorúságos ellátáson kívül havi 120 leit fizetést kapnak; ugyancsak a háziiparban a naponként tizenöt órát dolgozó nő napszámja 10—15 lei.

Azonban a háború miatt egyre kevesebb a nyereség.

Leltározás alkalmával az összes maradékok és egyes darabok

előkerülnek és pedig: férfi- és női szövetek, fehérnemű- és ruhaselymek, barchendek és flanellek, főleg azonban

több ezer darab ing és pyjama puplin maradék

Mindezen cikkek külön asztalokon, 10 napon át 10—40% engedménnyel eladhatók.

NÉPÁRUHÁZ J. KOCH Timisoara I., Piața Unirii 13.

Az elemistáknak szabadban való tanulása megvalósul Temesvárott

Az összes felső elemi osztályokat egy iskolában egyesítik. — Iskolát kapott a Kunz- és a Munkástelep

Temes megye tanfelügyelői székében néhány hónap óta új ember ül. Bosica Pavel tanfelügyelő, aki az elemi iskolai katedréről és az igazgatói irodából került ennek a fontos népszerűsítő intéző hivatalnak az élére, fiatalos lendülettel és az új idők új ütemével fogott neki munkálkodásának. Nem éri be jelentések olvasásával és jelentések szerkesztésével, ügyiratok tanulmányozásával, szerkesztésével és lajstromozásával, hanem arra törekszik, hogy az elemi iskolába új légáramlatot vigyen, termékenyítő szellőt és

az iskolá- hozzáadomitsa a mai kor haladó, fejlődő, építő és gyakorlati kiképzést nemcsak kívánó, hanem parancsolóan előíró szelleméhez.

A Déli Hírlap munkatársa beszélgetést folytatott Bosica Pavel tanfelügyelővel, aki sok érdekes és a nagyközönséget, főleg a szülőket is érdeklő dolgot mondott el.

Amikor bárki is a tanfelügyelőre igyekszik, a Carol-ut sarkáról szemébe ötlük a hatalmas új iskolaépület, amely a Bega partján emelkedik. Valóban imponáló épület, amely magas középírszéhez balról és jobbról terjedelmes szárny simul. Természetes, hogy az újságíró érdeklődése is először erre az iskolára terelődött.

— Az új iskola — mondotta Bosica tanfelügyelő — immár építészeti teljesen kész és most indul meg belső berendezése. Átiratott intéztünk Temesvár város polgármesteri hivatalához, amelyet felkértünk, hogy a berendezést 1939 szeptember elséjéig feltétlenül készíttesse el és adja át nekünk az iskolát, mert

az új tanévben azt megnyitjuk.

Az egyik szárnyába fiúk, a másikba lányok kerülnek. Nem alsó osztályokat telepítünk oda, hanem csak a felsőket. Ott lesznek a város valamennyi kerülete számára a két nembeli tanulószám számára az ötödik, hatodik és hetedik elemi osztályok. Az ilyen nagy fiúknak és nagy lányoknak nem lesz fáradság a város bármely részéből odajárni. Az alsó osztályokat továbbra is úgy hagyjuk szétszórva a város területén, hogy a kisebb gyermekeknek ne kelljen nagy utat tenni lakásuktól az iskoláig.

Az új iskolában azonban nem lesznek puszta osztályok, hanem műhelyek is.

Ebben az iskolában az életre akarjuk nevelni egy a fiukat, mint a lányokat. A fiúk számára asztalos, lakatos, villanyszerelési és egyéb ipari

anyag, egyre csökken a kivétel és egyre kevesebb a kereseti lehetőség, a drágaság pedig ugyanakkor egyre növekedik.

A „felső tízezer” ebből a szegénységből nemesek nem érez, de nem is lát semmit. Yamanotaban, Tokyó „felső városában” laknak a gazdagok, akik a háború szörnyűségeit csak az újságokból ismerik, sőt az újságok nélkül talán nem is tudnák, hogy háború van, ha a rendkívüli adók, melyek minden európai mértékét felülmúlnak, nem az ő vállalkira nehezédnek.

A nép, melynek nincs pénze, vérért hozza áldozatul és mindenki lelkesedéssel vonul hadba, mert polgári életében nincsen semmi, amit elhagyni sajnálhatna.

Hogy a nép csakugyan elégedetlen lenne, mégis

műhelyeket létesítünk, amelyekben szabad választásuk alapján előre készülhetnek az elméleti tanulás mellett valamely kézműves pályára. A lányoknak lesz varrodájuk, himzési, csipkeverési, művirágkészítési, kalapészinasági és háziipari műhelyük. Természetesen lesz a lányok felső elemi iskolájában konyha is, ahol

a főzést is megtanulhatják.

Elmondotta Bosica Pavel tanfelügyelő, hogy más iskolákban is bevezet bizonyos újításokat. Így például a gyárvárosi Titu Maioreseucai elemi leányiskolában új tanterv alapján lesznek az összes osztályok számára együttes órák, amelyekben kézügyességet tanulnak majd a növendékek. Az erzsébetvárosi Corbului-uccai leányiskola negyedik osztályában új számtani tantervet vezetnek be, amely a növendékeket a számtani műveleteknek új rendszer alapján való elsajátítására lesz hivatva könnyedén rávezetni. A gyárvárosi görög keleti román templom közelében levő

állami elemi fiúiskola növendékeinek négy osztályát a kora tavasszal kiviszik a Vadászterdőbe.

Öt számukra négy osztályos erdei elemi iskolát létesítenek. Szép időben a tanítás a szabadban folyik majd, esős időben tető alatt, de nem zárt épületben. Három hónapig működik majd ez az erdei iskola és akkor a növendékek szellemi és egészségi haladását összehasonlítják majd más hasonló koru növendékek előmenetelével, akik ugyanazon három hónap alatt zárt iskolában tanultak.

Megtudtuk azt is Bosica tanfelügyelőtől, hogy a város területén szép csendben, új modern iskola nyílt meg. Ez az új iskola ugyanaz az épület, amelyet annak idején a Katolikus Munkásegylet emelt gyermekotthon számára a Kunz-telep elején. Az épületet a város — mint ismeretes — átvette, befejezte és abban két modern tantermet rendezett be.

Az iskolának van román és magyar tagozata

és mindkét tagozat ugyanebben a teremben levő négy osztályból áll. Ennek az iskolának jelenleg kilencvenöt növendéke van, akik a Kunz-telepen és a Munkástelepen laknak. A jövő tanévben ennek az iskolának bizonyára sokkal több növendéke lesz, mert szerpemberben már közvetlenül ott lehet beiratkozni.

(K. e.)

alig hihető; földrengések, árvizek, óriási háborúk borzalmaival annyira megszokta, hogy mai nyomorúsága nem lehet új neki. Az egypárt-rendszer, melyre a mai hírek szerint Japán politikája is áttér, mindenesetre meg fogja akadályozni az állítólagos elégedetlenség minden megnyilatkozását.

Tulságosan nagy a siker, melyet Japán a kínai harctereken elért; de otthon, Japán szigetein hetvenmillió ember hallgatás nemde mégis furcsa most, mikor annak a népnek, szabály szerint, örömben üjongania kellene? A hallgató milliók ártalmatlanok, mint az Óceán vize, szélcsendben. Ez a századik nemzedék is elmegy majd kilencvenkilenc elődje után s az eljövendő százegyedik nemzedék nekünk, európaiaknak éppen olyan rejtély lesz, mint a most elmenendő századik.

HIREK

ELŐFIZETÉSI ARAR

BELFÖLDÖN

Magánosoknak egy hónapra 70, négyedévre 200, félve 400, egész évre 800 lei. Házhöz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, négyedévre 180, félve 350, egész évre 700 lei. Házhöz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Hatóságoknak, közhatalomoknak és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

KÜLFÖLDÖN

Egy hónapra 120, négyedévre 350, félve 700, egész évre 1400 lei.

TELEFON

23-10 és este 9 óra után 23-18.

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

SZERKESZTŐ:

Vuchetich Endre dr.

Farsangi naptár

Január 21. Magyar bál Lugoson a Dacia szálló nagytermében.

Február 2. A temesvári Magyar Négyzet bálja a volt Ferdinand szálló emeleti helyiségeiben.

Február 4. A CAMT táncestélye a sörgár nagytermében.

Február 19. A fodrászok és borbélyok bálja a volt Ferdinand szállóban.

(—) A király köszönő távirata a helytartóhoz. Marta Alexandru dr. királyi helytartó az újév alkalmából Carol király öfelségéhez a lakosság nevében üdvöző táviratot intézett. A hódoló táviratra Carol király öfelsége most sürgőnyleg köszönőtet fejezte ki.

— IDŐJÁRÁS: Derült idő, gyenge nyugati szél és a hőmérséklet emelkedése várható.

GARANA-WOLFSBERG: 30 cm régi hó, 10 cm új hó és porhó. Hőmérséklet plusz 3 fok C

— ÖTVENNYOLC FOKOS HIDEG SZIBÉRIÁBAN. Moszkvából jelentik: Szibériában a hideg elérte csúcspontját és a hőmérő 58 fok hideget mutatott.

— AZ ANGOL SAJTO ELISMERŐ CÍKKEI TILEA VIOREL ÚJ LONDONI KÖVETÜNKRŐL. Londonból jelentik: A Times bejelenti, hogy Tilea Viorel, Románia londoni nagykövete neveztek ki és hogy az erről szóló királyi rendelet már meg is jelent. Az angol lapok ebből az alkalomból közlik Tilea élettrajzi adatait és megemlékeznek arról is, hogy mindig az angol-román barátság hívének mutatkozott. Tilea kinevezése kitűnő benyomást gyakorolt Londonban.

(—) Javul Péter Christ Stefan állapota. Közöltük, hogy Péter Christs Stefan mehalai plébános, a szalvatoriánus rend romániai tartományfőnöke, váratlanul súlyosan megbetegedett és az irgalmasok kórházában megoperálták. Gyomorfekély okozta átfuródás tette halaszthatatlanul sürgőssé az operációt, amely kitűnően sikerült. A beteg tartományfőnök a szombati napot is nyugodtan töltötte, állapota állandóan javul és néhány napon belül már veszélyen kívül lesz. Betegégyra felé a hívek és az egyház köréből is élelnek érdeklődés fordul.

— A magyar követ Ciano grófnál, Romából jelentik: Báró Villani Frigyes kvirinai magyar követ újabb kihallgatásra jelentkezett gróf Ciano olasz külügyminiszternél, aki ezután Dlugosovszky lengyel nagykövet látogatását fogadta.

— A magyar gyorskorcsolyázó bajnokság. Budapestről jelentik: A szombaton megkezdődött magyar gyorskorcsolyázó bajnokság első napján a helyezési sorrend a következő: 1. Ladányi, 2. Bácskay, 3. Hídvégi, 4. Vince. A szombati szombaton megkezdődött műkorcsolyázó országos bajnokság eddigi eredményei szerint Botond Éva vezet hűra, Györgyi előtt. A férfiaknál az iskolagyakorlat után Terták az első, mögötte Kállay van.

Január 15

Vasárnap

Pál, Lóránt, Móric

Tivódi

1850. január 15-én született Botosaniban Eminescu Mihail, a legnagyobb román költő. Tizennégy éves korában Erdélybe került és a balázsfalvi görög katolikus román gimnáziumba járt. Később színésznek állt be s mint ilyen, bejárta Erdélyt és Moldvát, majd utána megint nekilátott a tanulásnak és bölcsészeti hallgatót Bécsben, Jenában és Brünbhen. 1874-ben a iasii könyvtár igazgatójává nevezték ki, de nemsokára otthagyta állását és újságírónak ment. Első verseit a Pesten és Nagyváradon megjelenő román hetilapok közölték. Költői hírnevét bécsi tartózkodása idején alapította meg. A Corvorbiri Literare című szépirodalmi lap egymásután közölte költeményeit, amelyek legszebb gyöngyei a román irodalomnak. Verseit magyarra és számos más nyelvre is lefordították. Negyvenkilenc éves korában halt meg elborult elmével a döblingi tébolydában.

Január 16

Hétfő

Marcell, Gusztáv

Péter

1849. január 18-án született Mikszáth Kálmán, a kiváló magyar regényíró. Szülőhelyét — Kürtabony községet — halála után róla Mikszáthfalvának nevezték el. Fiatal korában Szegeden újságíróskodott és ott kezdte meg írói működését is. Nagyszerű történeteket írt a palócokról és a vármegyei urakról. Később hosszabb regényeivel bájolta el olvasóit. Munkái közül a nevezetesebbek: A lohinafi fü, Urak és paraszok, A két koldusdiák, A beszélő köntös, Szent Péter csornyója, Beszterce ostroma, A szelstyeli asszonyok. Mikszáth Kálmán munkái derűsek, kedvesek és alakjai olyanok, mintha közöttünk élének.

— A nemzetiek előnyomulása Katalóniában. Bilbaoból jelentik: A nemzeti csapatok Katalóniában elfoglalták a Teragona felé vezető úton Vals városát és tovább nyomultak előre Teragona irányában.

(—) Hrcelen elhunyt pékmester. Moldovan József, mehalai pékmester munka közben hirtelen rosszul lett és rövid szenvedés után meghalt. Eppen a kenyeret sütötte be, amikor szívzselhűdés érte és percek alatt kiszenvedett. A negyvenhat éves embert szombaton délben egy órakeremteték el a mehalai temetőben. A pékmesterek testületileg jelentek meg a temetésen az egyesületi zászlóval.

Magas láz, főtájiás, a meghűlés egyéb kísérő jelenségei teszik kellemetlenné a betegséget. A Diana sóborszesszel való bedörzsölés enyhíti a fájdalmakat.

(—) Járművek tulajdonosainak figyelmébe! A belvárosi rendőrség felszólítja mindazokat, a kiknek lovuk, kocsijuk vagy kerékpárjuk van és a belvárosi rendőrség hatáskörébe tartozó területen laknak, hogy a tulajdonukban lévő, fenti tárgyakban történő változást nyomban jelentsek be a rendőrségen. Akik ezt elmulasztják, büntetésben részesülnek.

(—) ELHALASZTOTTÁK A MAGYAR DALÁRDA KÖZGYŰLÉSÉT. A Temesvári Magyar Dalárdának mára kitűzött közgyűlését későbbi időre elhalasztották. A közgyűlés idejét a vezetőség a sajtó útján fogja a tagokkal közölni.

(—) Születések. Az anyakönyvi hivatalban a következő gyermekek születését jelentették be: Frank Katalin, Suciú Ioan, Mice Maria, Weisz Krisztina, Kerek Máttyás, Feldner József.

Mozi

MŰSOR:

VASÁRNAP, JANUÁR 15.

APOLLÓ: Az utolsó állomás (angol film). Matiné: A három sportember (angol film).

ATLANTIC: India lángokban és Saratoga (angol filmek).

CAPITOL: Az élet túlkre (német film).

CONCORDIA: Szöke Szakáll (német film).

RIVOLI: Nagy Péter cár (orosz film).

SCALA: Olimpász (német film). Matiné: Olimpász (német film).

HÉTFŐ, JANUÁR 16.

APOLLÓ: Renováls miatt nincs előadás.

ATLANTIC: India lángokban és Saratoga (angol filmek).

CAPITOL: Az élet túlkre (német film).

RIVOLI: Nagy Péter cár (orosz film).

SCALA: Olimpász (német film).

(—) Az aninai bányamunkások bérmozgalma. Az aninai szénbányákban dolgozó bányamunkások a február végén lejáró kollektív szerződést felmondták. A temesvári munkajogi vezérfelügyelőség ezt közölte a munkatamárával is. A munkások új követeléseit illetőleg emlékirat még nem készült, ennél fogva az aninai bányagazgatóság nincsen abban a helyzetben, hogy a Resica-Művek bucuressii vezérigazgatójának megfelelő előterjesztést tegyen és a munkajogi vezérfelügyelőség sem képes a munkásokkal való tárgyalásokat illetőleg intézkedni. A bérmozgalom 4500 bányamunkást érint.

(—) Előadás a harci gázok elleni védekezésről. Balanescu dr. tábornok-orvos és Balaban dr. kapitány-orvos tegnap délelőtt és délután a temesvári műegyetem előadótermében előadást tartottak a temesi helytartóság hatósági orvosainak a mérges gázokról és az ellenük való védelemről. Az előadók ismertették a különböző mérgező harci gázokat, azok hatását és az ellenük való védekezés különböző módjait és utaltak arra, hogy a mérges gázok elleni védelem akkor lesz a leghatásosabb, ha minden lakóházban elkészül a háború esetére a lakók számára szükséges felszerelés.

(—) Temesvári sportember halála. Odiat Milan, az ismert temesvári sportférfi, 36 éves korában meghalt. Odiat egyik alapítója volt a Dacia sportegyletnek és évek előtt a Ripensia ifjúsági csapatának vezetője is volt. Odiat Milan halála sportkörökben is nagy részvétet keltett.

— SZÉKREKEDÉSBEN SZENVEDŐKNEL reggel felkelkor egy pohár természetes „FERENC JÓZSEF” keserűvíz a belek eldugulását gyorsan megszünteti, a gyomor működését előmozdítja, az anyagcserét megélénkíti, a vért felfrissíti, az idegeket megnyugtatja, s így kellemes közérzetet és fokozott munkakedvet teremt. Kérdezze meg orvosát.

(—) Fodrászmesterek és borbélyok bálja. A temesvári borbélyok és fodrászmesterek az utóbbi években nagy sikerrel rendezett farsangi báljukat az idén is megtartják. Az előkészületek már folyamatban vannak a február tizenkilencedikén a volt Ferdinand szálló emeleti nagytermében rendezendő bálra.

(—) Halálozások. Meghaltak: Kovács Viktória született Csányi nyolcvankét éves, Susiu Ioan egy naps, Mastorf Gabriella született Nüssl hetvennyolc éves, Krausz János ötvenegy éves földműves, Barna Gergely kilencvenegy éves, Balacas Dimitrie hatvankilenc éves.

(—) Korcsolyák, kályhák, takaréktűzhelyek, kályhaelőtti tálcák, konyhaberendezési tárgyak nagy választékban Scherter Ottó vaskereskedésében, Temesvár, Belváros.

Eladó hangversenyrádió

23.000 lei vételárú, gyönyörű hanggal, zenekari teljesíthetőséggel, elektromos szemmel rendelkező Telefunken 6+1 rádió 8.000 leiert eladó. Ugyanúgy kizuható táblás szépművi rádiószekrény. Megtekinthető naponta este 7-8 óra között Józsefváros Str. Ion Braianu 26. 592

GYÓGYSZERTARAK ÉJJELEI SZOLGÁLATA:

Vasárnap, január 15-én a szolgálati beosztás a következő:

Az I. kerületben az Alba Iulia utcában levő Kun gyógyszerár.

A II. kerületben a Traian téren levő Kigyó gyógyszerár.

A III. kerületben a Miron Costin utcában levő Merklek gyógyszerár.

A IV. kerületben a Gen. Dragalina téren levő Craciun gyógyszerár.

Az V. kerületben a Corvin gyógyszerár és Ujkisodán Panajoth Ernő gyógyszerára állandó éjszakai szolgálatot tart.

Hétfőn, Január 16-án a szolgálati beosztás a következő:

Az I. kerületben a 10 Mai utcában levő Blumberg gyógyszerár.

A II. kerületben a Badea Cartan téren levő Maszali's gyógyszerár és a Stefan cel Mare utcában levő gyógyszerár.

A III. kerületben az Axente Sever téren levő Roxin gyógyszerár.

A IV. kerületben a Braianu utcában levő Diana gyógyszerár.

Az V. kerületben a Corvin gyógyszerár és Ujkisodán Panajoth Ernő gyógyszerára állandó éjszakai szolgálatot tart.

— **Féléve, hogy Mária királyné meghalt.** Bucarestből jelentik: A miniszterelnökség hivatalosan közölte a miniszterekkel, hogy miután 18-án lesz hat hónapja, hogy Mária anyakirályné meghalt, január 19-ével tehát a gyász megszűnik.

— **PETRESCU COMNEN ELFOGLALJA ÚJ TISZTÉT.** Bucarestből jelentik: Petrescu-Comnen volt külügyminiszter, jelenlegi vatikáni követ, kedden, január 17-ikén utazik Rómába, új állomás helyére.

— **Autóbaleset a balatoni műúton.** Budapestről jelentik: Súlyos gépkocsiszerecséltenség történt szombaton délelőtt Budapest közelében, a Balatoni úton. Rihmer László biztosító társasági vezérigazgató gépkocsija, amelyet ő maga vezetett, egy éles fordulóban nekirohant a kilométert jelző oszlopnak és az autó felborult. Rihmer és felesége és a társaságukban volt Szily Márton képviselő felesége súlyosan megsebesültek.

— **Két gyermeket halálra gázolt a Nagyvárad—kolozsvári autóbusz.** Kolozsvárról jelentik: Nima községben három gyermek az egyik domboldalon szánon ereszkedett le. Ebben a pillanatban rohogott arra a CFR-autóbusz, amely elgázolta a három gyermeket. Kettő közülük nyomban meghalt, a harmadik súlyosan megsebesült. A vizsgálat megállapítása szerint a szerencsétlenséget a gyermekek gondatlansága idézte elő.

— **Meghalt Strauss János hasonnevű unokája.** Berlinből jelentik: Csak ma hozták nyilvánosságra, hogy Johann Strauss, az ismert zeneszerző és karmester csütörtökön Berlinben meghalt. Kívánságának megfelelően elhamvasztása a legegyszerűbb szertartások között történt meg. Az elhunyt unokája volt néhai Johann Straussnak, a valcerkirálynak.

— **JUGOSZLÁV NAGYKÖVETSÉG BUCURESTIBEN.** Belgrádból jelentik: A Slovenec című ljubljana lap jelentése szerint Jugoszlávia első romániai nagykövete Ivan Ducics jelenlegi bucurestii követ lesz. A hírt hivatalosan még nem erősítették meg.

— **Hétfőn Berlinben lesz a magyar külügyminiszter.** Berlinből jelentik: Csáky István gróf magyar külügyminiszter január 16-án, hétfőn érkezik Berlinbe.

— **Zürichi tőzsdezárlat:** Páris 11.66, London 20.69, Newyork 442.75, Brüsszel 74.80, Milánó 23.28, Amszterdam 240.50, Berlin 177.50, Szófia 540, Prága 15.15, Varsó 83.62, Belgrád 10, Bucuresti 3.25.

— **A közeljövőben megválasztják a karánsebesi vagyonszövetség új elnökét.** A karánsebesi vagyonszövetség ügyeit — mint ismeretes — ideiglenes bizottság intézi, amelyet a belügyminiszter Marfa Alexandru dr. királyi helytartó javaslatára karácsony előtt nevezett ki. A vagyonszövetség alapszabályai értelmében a vagyonszövetség tartozó 24 község 150 ezer lakosa február elsején választja meg az elnökülést 96 kiküldöttet. A 96 kiküldött aztán az ideiglenes bizottság helyébe megválasztja az elnököt és a választmányt. Bizonyosra veszik, hogy elnöknek Boldea Romulus nyugalmazott ezredes, volt prefektus választják meg, aki belügyminiszteri megbízás alapján most is a vagyonszövetség élén áll.

— **Agyonütötte a kidőlt fa.** Horga Constantin 36 éves németzentpéteri lakos több társával az erdőben levő egyik fáról egy ágat akart leszállítani. A vastag ág azonban nehezen engedett és a sok huzogatóstól végül az egész kordhód fa kidőlt és Horga Constantinra zuhant. A gazdálkodónak előrt a gerince és a helyszínen meghalt.

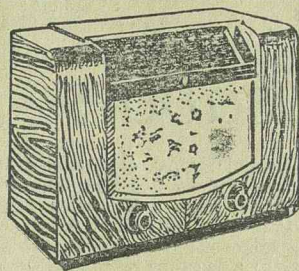
— **LEJART A CÉHEK MEGALKULÁSÁNAK HATÁRIDEJE.** Bucurestiből jelentik: Vasárnap, január 15-ikén jár le a céhek megalakulásának határ-ideje.

— **Házasságok.** Az anvakönyvi hivatalban tegnap a következő mátkapárok kötődtek házasságot: Markovits Géza kereskedelmi alkalmazott és Frank Sarolta, Fuchs József káplán és Borshin Mária, Alici Luca tisztviselő és Chiras Magdalena, Daran Ignea munkás és Halic Rozalia, Bircea Georgehe asztalos és Imbri Paraschiva, Marin Marin csendőrmester és Veres Mária, Hant László tisztviselő és Somorai Iona, Balasa Marin pénzügyi tisztviselő és Gradinaru Clara.

TEKINTSE MEG LEGUJABB
ŐSZI BUTORMODELLEINKET

INTERIOR

L., Bul. Carol I., I. em. — Telefon: 21—54.

VIDÉKIEK FIGYELEM!
PHILIPS 6 LÁMPÁS
Batériás rádiók

megérkeztek
4 LÁMPÁS, BATERIAS RÁDIÓK
korlátolt számban ismét kaphatók

15 hónapos részletre

PHILIPS-RÁDIÓSALON

Temesvár IV. Bulvardul Carol 14, Telefon 30—20.

LEGUJABB

Olaszország közvetlen tárgyalást kezd Franciaországgal

Rómából jelentik: A Havas-ügynökség szerint, miután Olaszország Franciaországgal szembeni sérelmeire nem kapott olyan elintéztést, mint amilyent várt, vagyis angol közvetítést, valószínűnek látszik, hogy

az olasz kormány közvetlen tárgyalásokat kezd a francia kormánnyal.
Legalább is ez tűnik ki a Telegrafo című lapban megjelent cikkből, amely lap köztudomás sze-

rint Ciano külügyminiszterhez közel áll. A la többek között azt írja, hogy az 1935. évi egyelőre felmondása

nem jeleni azt, hogy Olaszország háborút akar,

hanem csupán újabb egyezményt kíván létesíteni. A fasizta kormány nem idegenkedik újabb tárgyalások felvételétől, de ez a jelenlegi atmoszférában alig lehetséges.

Norvégia kiterjesztette fenségjogát az északi Antarktiszra

Oslóból jelentik: A norvég kormány szombati minisztertanácsán elhatározta, hogy kiterjeszti az ország fenségjogait az Antarktisz-földrészekre a Falkland-szigetvilág nyugati határáról az Ausztrália felé eső szigetek keleti határára, a 45. hosszúsági fokig terjedő területekre, beleértve az utóbbi partvidék és a nyílt tenger közötti szigeteket. A Déli-sarknak ez a területe a bálnavadászok támpontja. A minisztertanács elhatározat hangsúlyozza, hogy a norvég kor-

mány akarja fenségjogait kiterjeszteni olyan területre, amelyre más nemzet már bejelentette igényét és így értesítette Angliát, hogy nem tart igényt; olyan területre, amely Angliának része. Nem akarja azonban a fenségjoga alá helyezett területbe eső hajóútját az államok hajózási jogát és forgalmát kirekeszteni és nem kívánja szabályozni a bálnavadászok mozgási szabadságát.

— **Még mindig tart az ausztráliai tűzvész.** Melbourneból jelentik: A Victoria államban keletkezett hatalmas tűzvész, amely óriási területű földeket borított lángba, egyre nagyobb méreteket ölt. Az áldozatok száma meghaladja a tizenet. Valószínűnek tartják, hogy a tüzet csak az esős időszak beálltával tudják eloltani.

— **AZ ANGOL MUNKÁSPÁRT MÁR MEGKEZDTE VÁLASZTÁSI HARCÁT.** Londonból jelenik: A munkáspárt vasárnap kezdte meg választási hadjáratát, amely óriási arányúnak ígérkezik. A hadjárat során nagyszámú filmeket tartanak, külön e célra készült filmeket vezetnek majd és tízmillió röpiratot osztanak szét. A munkáspárt szónokai hangsúlyozni fogják, hogy abban az esetben, ha a munkáspárt hatalomra kerül, minden, 65-ik évét meghaladó angol állampolgár egy font nyugdíjat kap majd. Ezen kívül jobb fizetéseket és olcsóbb élelmiszereket ígérnek.

— **Cseh emigránsok angolai segélye.** Párisból jelentik: A Reuter jelentése szerint a Csehszlovákiából emigrálni szándékozó zsidók részére 500 ezer angol fontot bocsátanak rendelkezésre, palesztinai bevándorlási költségek fedezésére. Ez az összeg az Anglia által megszavazott 10 millió font előlegként szerezne és ezzel mintegy négyezer család telepítését tennék lehetővé olyan formán, hogy mindegyiknek kb 1000 fontnyi tőkét juttatnának.

— **Amerikai flotta az Atlanti Óceánon.** Newyorkból jelentik: Az amerikai hadihad kilenven egysége ma a Panama-öszatornán keresztül a Csendes Óceánból az Atlanti Óceánba hajózott át. Ebből az alkalomból a csatorna ugyanolyan védelmi rendszárvokat fogamatosítottak, mint háború idején. A kilenven hadegység részt vesz az Atlanti Óceánon lefolyó flottagyakorlaton.

— **A FRANCIA VEZÉRKARI FŐNÖK ELLENŐRZŐ ÚTJÁN.** Párisból jelentik: Camelin tábornok, francia vezérkari főnök Darlan vicemadmírális árszásgában január 19-én indul el Tontomból az „Emile Perin” cirkálóval ellenőrző körútra, amelynek során egészen Casablancaig ellátogat.

— **MEGJELENT A TÁRSADALMI SZOLGÁLATRÓL SZÓLÓ TÖRVÉNY VÉGREHAJTÁSI UTASÍTÁSA.** Bucurestiből jelentik: Január 18-ikán lép életbe a társadalmi szolgálatról szóló törvény végrehajtási utasítása. Röviddel ezután megkezdődik a munkaterv első részének végrehajtása, amely 350 falu gazdasági és kulturális színvonalának emelését foglalja magában. Ebben a munkában 7200 ifjú vesz részt.

— **MEGÖLTÉ A SALAKGÁZ.** Budapestről jelentik: Szombat délután Újpesten a Baross ucca 99 számú házban Pollák Hermann üzeménél egy salakraktárban két munkás tetemét találták. A rendőri nyomozás megállapította, hogy két lakás- és munkanélküli férfiről van szó, akik a tél hidege elől kerestek menedéket a salakraktárban, ahol azonban a salak gáza megölték.

— **SZIVBUROK, a szívbillentyűk, a szívizomok és a szívdegek megbetegedéseinek kezelésében** a rendkívül enyhén ható természetes „FERENC JOZSEF” keserűvíz fontos segédeszköz, mely reggel éhgyomorral egy kis pohárral bevéve a tápcsatorna tartalmát biztosan felhigítja és azt igen könnyen levezeti. Kérdezze meg orvosát.

— **Egységesítik a szállítmányozási tanácsot.** Bucurestiből jelentik: Ghelmegeanu közlekedésiügyi miniszter a légügyi és tengerészeti miniszterrel egyetértően törvénytervezetet dolgozott ki egy legfelsőbb szállítmányozási tanács létesítésére vonatkozóan, amelynek feladata lesz a szállítmányi tarifák összehangolása, valamint a kormány által megállapított szállítmányi tarifáknak valamennyi szállítmányi eszközre való kiterjesztése.

— **BUGAZ — ÚJ KERESKEDELMI KIKÖTŐ.** Bucurestiből jelentik: A kereskedelmi és iparkamara szövetsége közben járt annak érdekében, hogy Bugaz kikötőt is használhassák a gabonaexportőrök, mert a constantai kikötő naponta csak meghatározott mennyiségű vagon fogad be és ezért fennakadás áll be a gabonakivitelen. Előreláthatólag rövidesen Bugaz kikötőjében nagy gabonarakárt és száritót építenek.

Boldogság a Lagunák Városában

Most ősszel, az aggodalomtól és világveszelemtől terhes szörnyű hónapban, szeptemberben néhány hétig Velencében éltem. Európában köröskörül mint a vihar előtt cikázó fecskék, idegesen, kétségidegesen, kétségbeesett kapkodással röpködtek az államférfiak. Néhány határon mint a lyukba buvó harcrakész hőrszögök, szálltak le a kiépített betonfedezékek mélyébe a rohamsisakos katonák. Hadgyakorlatok irtógye alatt mindenféle mozgósítottak. A fölkészült hadtesteket a határok felé lökték. Mindenféle a vadul hajszolt munka végső erőfeszítésével dübörögtek és füstöltek a fegyver- és municiógyárak. Csunya világ volt. Csunya és veszedelmes! Mindezt tudtam, de nem akartam tudni. Kimerülve, gyomromban a politikával és politikussal szemben érzett szörnyű eszmőrrel elmenekültem Velencébe.

Ujságot nem olvastam. Emberekkel nem érintkeztem. Az elfelejtett dicsőségek álomvárosában úgy éltem, mint a megőrült világból kiszakadt nyugodt és kedves Boldogok Szigetén. Ha esett az eső — ami akkoriban sűrűn megtörtént —, a Szent Márk-tér árkádjai alatt sétáltam. Ha pár órára kisütött a nap, kiültem valamelyik kávéház terraszára, a tér közepére. Ennyi változatosság volt az életben. Nem vagyok benne biztos, de most már azt hiszem, akkoriban egyáltalában nem gondolkoztam. Délben, pontosan tizenkét órakor, nap-nap mellett elődrögtült az ágyu a csatora másik oldalán, San Giorgio szigetén. Ilvenkor mindig ijedten fölropptek és sűrű felhőben keringtek a tér fölött a galambok. „Milyen ostobák!” — gondoltam — „mindennap hallják ezt az ágyudörgést, még sem tanulják meg, hogy nem kell félni tőle. Hát ennyit ér az újra és újra megisméltató tapasztalat? Az igaz, hogy mi emberek is...” Legfeljebb idáig ment a gondolat. Akkor észrevettem, hogy veszélyes irányban kalandozom el és ismét megszüntettem a gondolkodást. Csak nem gondolni semmire! Csak elfelejteni, hogy a Boldogok Szigetén túl is van még valamilyen világ. Így éltem én akkor, Európa legvilágosabb napjaiban Velencében.

Egyszer, egy délelőtt, amikor a kávéház előtt üldögéltem, ezt láttam: A Palazzo Reale árkádsora alól kilépett a térre egy női alak és kezében azzal a hosszukás ládikóval, amelyet a szabadban dolgozó festők szoktak használni, keresztülvágott a téren. Közvetlenül az orrom előtt letette a ládát és szemközt a San Marco templommal, berendezkedett a munkára. Szerencsény nő volt. Nyilván a legsötétebb Afrikából, az ajaknégerék hazájából való. Az ő ébenfeketefa arcát nem csufította el az alsóajakát előretoló kagyló. Ez az alsóajak azonban nélkül is olyan széles volt, hogy bátran megpihentetett volna rajta egy fáradt madárka. Mialatt keze fűrgött a vászonon, egyszerre magára vonta a sétáló figyelmét. Nem azért, mert festett. Hiszen itt csatornát lehetne rekeszteni az egymás hegyén-hátán hemzsgő festőkkel. Nem is azért, mert néger volt. Hiszen megszokták, hogy ezen a téren a világ minden nemzete és emberszine megfordul. A kettő együtt: egy néger nő, aki nem odahaza guggol sárkunyhója előtt a Kongó partján, hanem Európa szivében képet mázol, ez keltette a szenzációt. Ez az összetétel volt különös érdekes és izgató. Ki lehet a furcsa valaki? Fekete hercegnő, aki műkedvelő-mázoló? No lássuk hát, mit tud! A háta mögött megállt előbb egy német család. A férfi és a kamasz kölvök csupasz térdrel, fején tolas tirioli kalappal, az aszony dirndliben. Mindig a németek a legkiváncsibbak. Mindent látni akarok a pénzükért. Aztán három vihorgó amerikai lány két nagyfogu angol fiu társaságában. Ekv jószágos arcu, elhízott hollandus asszony, akiről ugy lógott a ruha, mintha vasvillával vetették volna rá. És egy tucatnyi olasz. Mindannyiukat ismertem már látásból. Most azonban nem törődtem velük. Én is a szerencsény festőnő munkáját figyeltem.

Hihetetlenül gyorsan és nagyon ügyesen dolgozott. Szénpálcikával néhány vízszintes irányvonalat húzott: ez arra való, hogy meghatározza a bolthajtások, a kapuk és kupolák rendjét és perspektíváját. Aztán pár sietős mozdulat a párhuzamos vonalak között és nersz valójában már előttünk állt a világ legcsodálatosabb

templomának körvonala. Most eldobja a szénrudacsát, ecsethez nyul és hozzáfog ahhoz a csodálatos földathoz, hogy a lélektelen fehér vászonra rálehelje a világ legtarkább építének napsütésben csillogó csodálatos színharmóniáját. Ebből a háttér: a lagunák párolgó levegőjében áttetsző, párák és mégis derűs, szemet vakító, nevető kék égbolt. Aztán a márvány sárgás fehérsége, a mozaikok csillogó aránya, a kupolák kékeszöld patinája, a bronzlovak méregzöldje és így tovább. A németek, az angolok, az amerikaiak, az olaszok, a franciák, a nagy darab hollandus nő és én a kávéház első asztalorában üldögélő magyar olyan elmerülten néztük a munkáját, mintha varázslatot látnánk.

És mi ez, ha nem varázslat, amikor az olasz ég kéksége, az ezer évvel ezelőtt élt mesterek forma és szín fantáziája egy kongóvidéki néger agyvelő rostjain szűrődik át előttünk, hogy új életre keljen és így kicsiny, fekete majomkéz fűrgő mozgása nyomán formában, színben rögzítődjék a fehér vászonra? És mi ez, ha nem varázslat, amikor németek, angolok, amerikaiak, olaszok és franciák, akik talán már holnap egymás husát marcangoló szörnyű véres harcban gomolyodnak össze, ebben a pillanatban, végzetes idők muló percében, a Boldogok Szigetén, együtt és egymás mellett mindent elfelejtnek, mindent kikapcsolnak az életükből, nem érdekli őket más, csak az exotikus művésznő vásznan megjelenő műalkotás. Hü mása annak az örök szépségnek, amelyik bizanci stílusban, görögökben, mozaikban, Nero lovainak bronzöntvényében, sok-sok század egymást követő sorozatában rakódott le itt, a Po folyó homokzátonyaira épült városban. Ezek az oszlopok, ívek és kupolák, színes mozaikok és aranyozott angyalok

Voltam a hangszerkirálynál

Vannak foglalkozások, amelyekhez előképzettség nem szükséges, olyanok is léteznek, melyekhez alapos technikai felkészültség szükséges, de akad olyan foglalkozási ág is, melyek üzéséhez tradíció, generációk óta örökölt hozzáértés szükséges. Ilyen foglalkozási ág a hangszerkereskedés. A hangszerkereskedő nemcsak árú ad el, hanem egyszerűs mind barátja, tanácsadója minden vevőjének. Ezt állapítottam meg, amikor meglátogattam a temesvári hangszerkirályt, a Bánság legnagyobb hangszerkereskedőjét és hangszerizemét, a Braun Antal cégnél az Eugen de Savoya 10. szám alatt lévő üzletét.

Valamikor a hangszerkoronázatlan királya a zongora volt; nem volt művelt család, melynek gyermeke ne tanult volna zongorázni. Ma ezen a téren dekonjunktura tapasztalható. Zongorázni főleg az tanult, aki művészi tökélyt akar elérni; a zeneirodalom remekeinek megismerését már nem a zongora közvetíti, hanem a rádió. A rádió háttérbe szorította a még néhány évvel ezelőtt annyira közkedvelt gramofont is. Senki sem vehet magának annyi lemezt, mint amennyi darabban a világ rádióleadóállomásai rendelkeznek. Viszont hihetetlen fellendülést mutat az akkordeon. A régi idők harmonikája nyekergő szerszám volt, főleg vándorzenészek használták, a mai idők Hohmer-akkordeonja pedig valóságos műretek, a zenei kifejezési eszközök szinte korlátlan lehetőségeivel huszonnégy, negyvennyolc söt százhatvan basszushanggal, legszélesebb modulációs képességekkel. Előitem egy vevő most próbál ki egy akkordeont. A hangja szinte orgonaszerű, a lagy pianissimótól a megrázó akkordokig mindent kiad magából.

A nagy üzlethelyiség egy másik részében hegedűt próbál ki egy vevő. Édes, meleg, szivhezzelő hangja van a hangszernek. Nem is lehet csodálkozni, hiszen a jelenlegi tulajdonosnak nagyapja készítette. Lorisz, a szakálházai nagy fuvózenekar karmestere, tanácskozik az üzlettulajdonossal. Nem vevő és eladó áll egymással szemben, hanem két szakember. Arról van szó, hogy milyen tubákkal kellene kiegészíteni a zenekart, itt van-e az ideje annak, hogy

Konstantinoviecs Karesi

cigány- és jazz-zenekarával bálók, lakodalmok, házimulatságok zeneszolgáltatását vállalja. Vidékre is megy.
III. Doja-ucca 24. szám.

látták a dozsák nagyságát és bukását, látták a hol győzedelmeskedő, hol rémülten menekülő német-római császárokat, látták Napoleont, látták a világháboruban dobott bombát, amelyik pár lépésnyire tőlünk záput meg a templom főbejárata előtt. Vajjon mit fognak még látni ezután?

Nero lovai, előbb a véres költő császár, majd Trajánus diadalkapuit díszítették, a bizanci császárok tündöklése idején átköltöztek Konstantinápolyba, azután átjöttek a tengeren Velencébe. Ezek a különös zöldpatinás, ágaskodó lovak, amelyek Napoleon dicsőségének teljében rövid vendégszereplésre átköltöztek Párisba, hogy azután ismét visszaterjenek Velencébe, sok mindent tudnának elmondani. Hősökről, királyokról, császárokról, csatákról, győzelmekről, vereségekről és sok egyéb ma már elfelejtett, mulandó dologról. De a zöld lovak bölcsék és minderről nem akarnak nyilatkozni.

A galambok pedig buták. Most dröjt el a déli ágyulóvész. Megint ijedten fölropptek a levegőbe és felhőben keringenek a nyugodtan festegető szerencsény hercegnő feje fölött...

B. J.

— IDEGESSÉG, fejfájás, szédülés, álmatlanság, reggeli rosszullét, levertség, bágyadság, sok esetben hamarosan megszűnnek, ha bélműködésüket felkeléskor éhgyomorral egy pohár természetes „FERENC JOZSEF” keserűvízzel elrendezzük. Kérdezze meg orvosát.

a magas ugynevezett osztrák hangolása hangszeréről áttérjenek a mélyebb hangú ugynevezett német katonai hangolása fuvóhangszerekre. A háttérben Konstantinoviecs Karesi cigányprimás várakozik. Ő is vásárolni akar, de előbb meg kell beszélnie az ügyet az üzlet tulajdonosával.

Egy falon szeles rámbán, vagy husz kiállítási érem néz le. A Braun cég szerezte őket közel félszázados fennállása alatt. Alatta izlésses szekrényekben a legkülönbözőbb szakzsófónok várnak a vevőre nemes fehér csillogással. A falon gitárok és bandzsók végeláthatatlan rendje sorakozik. A Braun hangszerkereskedés és hangszerizem akár tíz dzsesszbandát is fel tudna egyszerűen szerelni.

Sorra jönnek az üzletfelek, ki Temesvárról, ki a Bánság valamely falujából, de az ókíráltságbeli vevők sem hiányoznak. Aki szeretettel foglalkozik a zenével és a hangszerekkel, az tudja, hogy a hangszer beszerzési helye nem mellékes körülmény, hogy az üzlettel patina, a vevő kívánságának megérzése olyan körülmény, amely lényeges alapeleme annak, hogy a vevő ahhoz a hangszerhez jusson hozzá, amelyet kíván. (C.)

HOTEL RIO

BUDAPESTEN VII., Kürt-ucca 6 sz.

(Pátia-kávéház mögött.)

1938-ban épült!

Hideg-meleg folyóvíz. Ragyogó tisztaság.

Mérsékelt árak!

= KÖZGAZDASÁG =

Öt évre akarják megállapítani a buza nemzetközi árát

Megszüntetik a prémiumokat és minden exportállam megfelelő mennyiséget exportál. Csak a vetésterület leszállítása vezethet a célhoz

A nemzetközi buzaárteher Londonban ma negyedik tárgyalási napját tartotta és a szombati napon befejezést nyert. A felmerült javaslatokat egy szélesebbkörű buzakongresszus fogja megvitatni, mivel addig szükség van az egyes importáló és exportáló országok kormányainak meghallgatására.

Az árteherlet a kormányok elé emlékiratot terjeszt, amelyben egy öt éves egyezmény megkötését javasolják. Az egyezményben egy minimális árat határoznak meg, vagyis a buza öt évre egy minimális nemzetközi áron kerül értékesítésre és így a nemzetközi piacokon kizárt lenne a spekuláció és az áresés. Ezzel kapcsolatban megszüntetnék a kivélti prémiumok rendszerét és minden állam annyi áldozatot hoz a gabonaexport érdekében, amennyit a belföldi és a nemzetközi minimális ár közötti különbséget megkíván.

A javaslat másik része az, hogy az exportáló államok az 1933 évi export alapján kvótáiban vennék részt a nemzetközi kereslet ellátásában. A vámoikat megszüntetnék és megszüntetnék a búzára nézve minden jelenleg létező devizakorlátozást.

Ellenőrzés nélkül maradt a vetésterület redukciója

Az 1927. évi genfi nemzetközi gazdasági konferencia óta a mezőgazdasági értekezletek egész sora foglalkozik a mezőgazdaság bajainak megoldásával. Évtizedünk elején még általában a preferenciáktól várták annak gyökeres megoldását. De csak az 1932. évi stressai konferencia emlékirata emiatt először hivatalosan a „preferencia” szót. Pedig a preferencia azért sem hozhatott gyökeres megoldást, mert azt csak a kontingentálásokkal kapcsolatban alkalmazták. Az összes konferenciák eredménytelenül végződtek a kérdés gyakorlati megoldása tekintetében. Az 1933. évi londoni buzaegyezmény volt az első, mely megkísérelte a exportállamokat egy közös frontba egyesíteni, de annak határozatait egyrészt nem tartották meg, másrészt kérdéses, hogy azok a határozatok alkalmasak volnának-e a kérdés gyökeres megoldására.

A helyzet a következő: A buzaegyezmény amakidőben a tengerentúli export-államoknak a buza-vetésterület 15 százalékos csökkentését ajánlotta és a készletek exportálásának nagyságát, megosztását is leszállításának időpontját fixirozza. A buzaáralakulás tekintetében is hoztak bizonyos határozatokat a vámfalakkal kapcsolatban, ami azonban más-más módon is tárgyaltak a gyakorlatban csak 5 százalékos csökkentésnek felelt meg. Hibája még az egyezménynek, hogy a másik kenyérterményről, a rozsról, nem emlékezett meg, s így nagyon könnyű kibúvó lehetne a rozsvetés területének növelése a búzaterület csökkentésével szemben.

A DRAGA KÉSZLET-GAZDASÁG

Itt emlékezünk meg arról a körülményről, hogy újabb nagy jelentőséget tulajdonítanak a beraktározás utján való készletelvonásnak. A dolog természetében rejlik azonban, hogy annak jelentősége csak időleges lehet. Lehet, hogy a buzaegyezmény aláírói is ilyenformán akarnak a jövőben a főlősleges készletektől megszabadulni. Ezzel azonban csak egyszerszindenkorra vonunk ki a forgalomból egy bizonyos buzamenyiséget, melynek nagysága azonban korlátozott, s amelynek folytonos emelése bizonyos határon túl elháríthatatlan nehézségekbe ütközik. Rossz termésre, háborús fogyasztásra takarékoskodni az egyszeri tartalékoláson kívül, bajos dolog volna.

Mi tehát a megoldás? Mindegyik állam alá-támasztja az árakat, vagyis mindegyik állam anyagi áldozatot hoz a termelés renabitásának emelésére, ami a legkülönbözőbb módon áll elő. A buza árát mesterségesen uton emelik, az exportot felár-fizetéssel mozdítják elő, esetleg az államközi megegyezé-

sek során kompenzálják a magas árakat. Ennek ellenében teljes joggal követelheti az állam, hogy a termelés az állam érdekében igazodjék. Az állam érdeke az, hogy a búzavetésterület korlátozódjék úgy, hogy a termelés az okszerű gazdálkodás követelményeivel szemben.

MAGAS SZINNVONALON KELL TARTANI BÚZA ÁRÁT.

A búzaprobléma egyedüli megoldása csak az lehet, hogy az állam a buza árát oly magas szinten tartassa, hogy emellett a termelés rentábilis legyen, de emellett kötelezze a termelőt arra, hogy az okszerűség követelményeinek megfelelőleg gazdálkodjék a vetésforgalmában a kenyérterménynek annak megfelelőleg szerepeljenek.

Valamikor régen okszerű lehetett bizonyos körülmények között a „háromnyomású gazdálkodás”. Később felváltotta ezt a „javított három nyomás”. De már ezekkel a rendszerekkel szemben is minden-

Az exportőrök kérvényeinek benyújtása

Mit tartalmaz a kérdőív és hová kell a kérvényt benyújtani

Megemlékeztünk arról, hogy az exportőrökre vonatkozó, a Monitorul Oficial 7. számában megjelent törvény értelmében, a törvény megjelenésétől, tehát január 9-től kezdve, kell az eddigi exportkereskedőknek kérvényt benyújtani aziránt, hogy az exportőrök listájába felvétesse. A kérvény a következő címre intézendő: Ministerul Economiei Nationale, Directiunea Organizării si Incurajării Exportului (Institutul National de Export) Bucuresti, Calea Victoriei 100. A kérvényt azoknak is be kell nyújtani, akik már benn vannak egy létező exportszindikátusban. A kérvényhez mellékelni kell a kitöltött kérdőívet, amely szintén a fenti hivatalnál kapható meg, de gondoskodás történik arról is, hogy a kereskedelmi és iparkamaraik kellő időben megkapják a formulákat kiosztás végett.

A kérvényben hivatkozni kell a törvény 47. szakaszára és arra, hogy ennek az alapján kéri az érdekelteket az exportőrök listájába való bevezetését. Feleltendő, hogy szokásosan milyen árúkat exportál és melyik országba szállított eddig. Külön rovatban említendő meg, hogy milyen értékű az az árú, amelyet évente átlag az illető exportál.

A kérdőív kérdéseket tartalmaznak a cég szövegére, minőségére, tulajdonosaira, törvényes képviselőire nézve, valamint fel kell tüntetni a központ, a fiókok és telephelyek címét, a távirati címet, alapítási évet, a cég hivatali bejegyzés számát, társaságoknál és szövetkezeteknél az alapszabályok másolatát, vagy hivatkozást tenni a Monitorul Oficial azon számára, amelyben az alapszabályok meghirdetve lettek. Végül kérdéseket tartalmaz a kérdőív a következőkre nézve: a társasági tőke, a befektetett tőke, a legutolsó mérleg, bankösszeállítás, a minőség

felé elterjedt a „norfolki négyes” (répa-, árpa-, here-, búzavetésforró), amelynek Norfolokban sokszázados multja van s ami a szántófölddel szemben 25 százalék búzavetés-területet jelent. Kérdés, hogy jelenleg, a haladottabb s fejlettebb gazdasági viszonyok között, nem volna-e elég a 20 százalékos alap. Kötelezővé kellene tenni, hogy ott, ahol az állam segítőkészséget nyújt az árak tartására, azok a gazdaságok, amelyek legalább 100 hold szántófölddel rendelkeznek (egyébiránt e szám módosulhat), ne vehessenek be nagyobb területet búzával kb. 20 százaléknál, 50—100 hold között ez a szám esetleg 33 százalék lehet. Aki többet vet be, arra egy megfelelő magas holdankénti adó rovatlik ki. Ez adná meg a szankciót a búzavetés-terület korlátozására. Ha az állam áldozatot hoz, hozhat áldozatot a termelő is, nem az államnak, hanem az okszerű gazdálkodásnak. Az állam nem segíelzheti azt a termelést, mely a felhasználhatatlan termények tömegét zúdítja a világpiacokra.

ROSSZ FAJSULYÚ TERMÉS NEM ÉRDEMEK TÁMOGATÁST.

Egész természet, hogy a multban mindenki szabadon termelhetett azt, s annyit, amennyit, s a mit akart, — amikor még állami segíelzésre nem szorult. De fölsőleges termények árát az állammal magas szinten tartani nem lehet. Hisz az arra öröklé nem is volna képes. Ha a túlermelést oly módon akarjuk megakadályozni, hogy a termelésből kivont területet prémizáljuk, úgy egyrészt a gyengébb talajt vonja ki a termelő a termelésből, másrészt a területkiesésből előálló hiányt az intenzívebb kultúra pótolhatja. A gyengébb földeknek a termelésből való kiesése látszat-redukciót nem eredményezhet.

Ha ilyen módon szabályozzuk a világtermelést, úgy könnyebb lesz az exportmegosztás tekintetében megegyezésre jutni a világ exportállamainak. Egyébiránt esetleg nagyon hatásosan egészíthetné ki fenti intézkedést egy bizonyos hektoliterű alatti búzáknak a kereskedelmi forgalomból (az emberi táplálkozásra való tekintettel) való kivonása, mert hisz nem lehet a termelés célja a csekély tápértékű terményeknek a táplálkozásra való felhasználását elősegíteni.

Az eddig ajánlott utak és módok a búza-probléma megoldására, eredményre nem vezettek. Már pedig évről-évre közeledünk ahhoz az időponthoz, midőn a túlermelés kérdése az egész világ mezőgazdasági rendszerét összeomlásra fogja fenyegetni s így nagyon ajánlatos volna a kibontakozás útját a fenti irányban keresni, amely annak megoldását a legjobban tudja biztosítani. A helyzet most már a világ búza-problémájának megoldása tekintetében úgy alakult, hogy annak kérdését még a legnagyobb nehézségek legyőzése árán is meg kell oldani.

szert leírandó az az árú, amelyekkel a cég foglalkozik és az az árumennyiség, amelyet évente ki tud vinni. A kérdőívhez egy táblázat csatolandó, amelyben mennyiség, minőség, érték és rendeltetési ország szerint kimutatandó a cég 1937. és 1938. évi exportja. Ezen táblázatban feltüntetendő az árúikkre vonatkozó vámtarifaszakasz, a termény minősége és az általános eladási feltételek. Minden adat valódiságáért a cég vezetője felelős.

Ezek az adatok egyben arra is szolgálnak, hogy a minisztérium megállapítsa az export ki-fejlesztési lehetőségét és ezért külön kérelemre az exportőrök válaszolni tartoznak írásban arra, hogy milyen árúkat lehet még kivinni, melyek azok a nehézségek, amelyek egyes országokban a romániai árú behozatala ellen górdülne, valamint javaslatokat az állapot megszüntetésére. Minden exportőr saját érdekében kellő időben adja postára kérvényeit, mivel annak január 23-án legkésőbb a minisztériumba be kell érkeznie, mivel a nyitva álló idő utolsó napja nemzeti ünnepnapra esik.

(=) A betegpénztári illetékek befizetésének kötelessége. A temesvári Kereskedők Egyesülete ismételt figyelemzeti tagjait, hogy amennyiben alkalmazottaiknak a száma meghaladja az ötöt, úgy fizetési lajstrom formájában kötelesek a betegpénztári járulékokat készpénzben lefizetni. Az összes alkalmazottak után az 1.2 százalékos baleset biztosítási és az 1 százalékos munkaalap illetéket is készpénzben kell leróni. A betegpénztári illetékek bélyegeinek könyvecskébe való beragasztása, tehát csak azon cégnél szabad, amelyeknél az alkalmazottak száma legfeljebb öt és ezt a számot nem haladja meg.

Gazdasági továbbképző tanfolyamok a Bánságban

Az Erdélyi Gazdasági Egyesület kezdeményezésére a Bánságban megkezdődtek a gazdasági továbbképző tanfolyamok. Majláthfalván, ahol a tanfolyamnak hatvan hallgatója van, az előadásokat a gazdakör helyiségeiben tartják. Az ünnepélyes megnyitás előtt Székely Ferenc plébános nagymisét mondott, amelyen nemcsak a tanfolyam hallgatói, hanem a község többi gazdája is nagyszámban vettek részt. Istentisztelet után a Gazdakörben összegyűlt gazdátársadalom Dadányi György, az Erdélyi Gazdasági Egyesület bánsági kerületi felügyelője méltatta a továbbképző tanfolyamot és eszélelte annak

hasznát. Azután Szekeres Kálmán csenei földbirtokos, a tanfolyam vezetője ismertette a tanfolyam anyagát. A tanfolyam két hétig tart, és annak előadói Szekeres Kálmán, Bíró Pál és Steiner Ferenc dr. földbirtokosok. A jövő hét elején Kolozsvárról még két újabb szakelődő érkezik Majláthfalvára. Több más bánsági községben is megnyílnak a kivánság, hogy ott is tartásanak gazdasági továbbképző tanfolyamokat. A mozgalom ez irányban különösen öteken erős és amennyiben kellő számú hallgató jelentkezik, a gazdasági tanfolyam ott még januárban megnyílik.

Felemeli az új törvény a bírósági bélyegek tarifáját

Mire fordítják a „tímbu judiciar“-alapot?

Öfelsége tegnap szentesítette és legközelebb megjelenik a bírósági bélyegek alkalmazásáról szóló új törvény. Ebben az úgynevezett tímbu judiciarról van szó, amely eddig is érvényben volt, de az új törvény az eddigi bélyegilletéket felemeli. Bírósági bélyeget kell alkalmazni minden olyan jogi cselekményre, okmányra, amelyekre a törvény szerint okmánybélyeg jár. Amíg eddig a járásbírósnál minden jogcselekmény után csak 1 leies bírósági bélyeg jár, a jövőben az 1 leies bírósági bélyeg csak a falusi járásbírósnál alkalmazható, míg a városi és vegyes járásbírósnál, valamint a munkabírósnál 2 lei a bélyeg. Törvényszéknél eddig 2 leies bírósági bélyeg volt, a jövőben 4 lei alkalmazandó. Az ítélőtáblák és a közigazgatási tábláknál az eddigi 3 leies bírósági bélyeget 6 leire emeli fel az új törvény. Ezen kívül a semmitőszéknél az eddigi 5 lei helyett 10 lei kell alkalmazni. Az okmányok hitelesítésénél ugyan csak 10 leies bírósági bélyeg jár, ha az érték a 100 ezer leit nem haladja túl, ha pedig túlhaladja, egészen 500 ezer lei értékig a hitelesítési bírósági bélyeg 50 lei. Ugyancsak 50 leies bélyeg alkalmazandó a semmitőszék elé kerülő felfolyamodásokra. Váltó-óvsókra 200 ezer lei értékig 50 lei jár, ha a váltó összege 200 ezer leinél nagyobb, valamint a félmillió leinél magasabb értékű tárgyra vonatkozó okmányok hitelesítésénél minden megkezdett 100 ezer lei után, további 30 leies bírósági bélyeg jár.

Száz leies bírósági bélyeg alkalmazandó a védjegyek, a kereskedelmi társaságok bejegyzése, a névváltozás, a honosítás iránti, a kereskedelmi könyvek láttamozása iránti kérvényekre. Az árverési jegyzőkönyvekre, valamint az ügyvézségi erkölcsi bizonyítványokra a jövőben 100 lei bírósági bélyeg jön.

Az ekként keletkező bírósági bélyegalap 55 százalékát a bíróságok szükségletének céljaira fordítják, 30 százalékot arra, hogy az igazságügyminisztériumnak, a semmitőszéknek és a törvényhozó tanácsnak új palotát építsenek és 15 százalékot pedig a törvényszéki főnökök, főügyészek, valamint a felsőbbbíróságok vezetőinek reprezentációs költségeire.

Rendelet a kereskedők állampolgárságának ellenőrzéséről

Ezutal csak az állampolgárság nélkül bejegyzett kereskedőkről van szó.

A nemzetgazdasági minisztérium 111.846 szám alatt szerdán körrendeletet küldött meg a kereskedelmi iparkamarákhoz a kereskedők állampolgárságának ellenőrzése céljából. Ezutal csak a kereskedők két kategóriájáról van szó. Az egyikhez azok a kereskedők tartoznak, akik külön törvénnyel, vagy külön királyi rendelettel nyerték el az állampolgárságot. Mivel ezek nem voltak alávetve a múlt évi állampolgársági revízióknak, ezek minden formáltság nélkül továbbra is bejegyezve maradnak. A másik kategóriához azok a kereskedők tartoznak, akiknek nem volt állampolgárságuk — tehát nem kiállítottak, — de miniszteri engedély folytán cégüket bejegyezheték. Ezeknek igazolni kell, hogy a bejegyzés után megszerezték az állampolgárságot és — amennyiben zsidó vallásuk — keresztülmentek az állampolgársági revízió. Ha ezt nem bizonyítják, úgy a cégjegyzékből hivatalosan törölnődik.

A rendelet nem tesz említést az általános kategóriáról, tehát azokról, akiknek a bejegyzés időpontjában már meg volt az állampolgárságuk.

Árfolyamok, gabonaárak

SZOMBAT, JANUÁR 14.

A hivatalos devizaárfolyamok a következők: (az első szám a vételt, a másik az eladást jelenti). Hollandi forint 76.18—77.28, belgas 23.67—24.01, angol font 665.45—676.89, olasz lira 7.172—7.172, dollár 140.07—142.14, francia frank 3.59—3.80, cseh korona 4.70—4.80, svájci frank 31.74—32.22. Ezekben az árfolyamokban a devizafelár is befigyeltatik. Dinár 2.89—3.05, pengő 25 és 26.60—27, német márka 38—39, felár nélkül.

A bánsági gabonapiacra a buza és tengeri irányzata esendesebb. Kereslet csupán az olajmagvak iránt mutatkozik, amelyeknek ára emelkedett. A többi gabonamé iránt kereslet nincs és a piac üzletlens. A piaci árak a következők: temesi buza 380, torontali buza 390, örölköpés tengeri 335, korpa 300, zab 430, takarmányárpa 330, tavaszi árpa 380, muharmag 310, napraforgómag 390, tökmag 670, kismalmi liszt a 30/70-es beosztásból 740, nagymalmi liszt 760 lei százkilónként.

— A SZŐLŐ-, GYÜMÖLCSOLTIVÁNY ÉS VI-GTELEPEK VEZETŐINEK VIZSGÁJA. A hivatalos lapban 1938. december 21-én megjelent 290.011—938. számú földmívelésügyi minisztériumi rendelet szerint, azok, akik magánüzemű, gyümölcsoltivány és virágtelpek műszaki vezetői, tekintet nélkül arra, hogy tulajdonosok vagy alkalmazottak és akik a megfelelő szakmában legalább öt évi gyakorlattal rendelkeznek, anélkül azonban, hogy szakiskolát végeztek volna, egy gyakorlati vizsgát kötelesek letenni abból a célból, hogy hivatalos jogosítványt nyerjenek az ilyen üzemek vezetésére. Hasonlóan vizsgát kötelesek tenni azok a kertészesek és segédtek, akik belföldi vagy külföldi kertészetekben gyakorlati kiképzést kaptak. A vizsgára 4 évi gyakorlat után kell jelentkezni és csak a vizsga letétele után nyernek működési engedélyt. A gyakorlat, vagy inasévek elvégzését az illető magánvállalat igazolja írott és a szegedi előjáróság által láttamozott bizonyítvánnyal. A vizsgák tervezetét a minisztérium kertészeti osztálya készíti el. A vizsgabizottság tagjai: 1. a minisztérium kertészeti osztályának, 2. a minisztérium mezőgazdasági oktatási osztályának egygy kiküldöttje, 3. valamelyik kertészeti iskolának egy szaktanára, 4. a kertészeti egyesületek egy-egy kiküldöttje. A vizsga idejét még nem állapították meg. Az természetesen csak azután tűzhető ki, amikor a tervezet elkészült és nyilvánosságra került.

— MÉHESZNAPOK KOLOZSVART. Az erdélyi méhészeknek nagy ünnepe évenként az Erdélyrészi Méhészegyesület közgyűlése. Ebből az alkalomból a méhészek nagy számban szoktak Kolozsvárra érkezni a legtovábbi vidékekről is, mert a közgyűléssel kapcsolatban rendszerint magas színvonalú szakelőadásokat szokott az egyesület rendezni. Az idén február 2-án, Gyertyaszentelő napján délután 4 órakor tartja meg az egyesület a közgyűlést, amely alkalomból a közgyűlést folytatolag, dr. Örossy Pál Zoltán az európai hírnévének örvendő szakúdos is előadást tart. E helyen említjük meg, hogy az EME az utóbbi években örvendetes fejlődésnek indult. Hivatalos lapja a Méhészeti Közöny egészen modern, új formában, nagyobb terjedelemben jelenik meg január 1-től. Az egyesület 5 éves munkatervet dolgozott ki és az 1938-ik esztendő már ennek keretében folyt le, ezért is jóval nagyobb az érdeklődés az egyesület működése iránt a méhészek széles rétegében. Az egyesület az Erdélyi Gazdasági Egyesülettel együtt: átköltözött a Muresen uccából a Regaliá ucca 16. szám alá és közgyűlést is ott fogja megtartani. Az egyesület évi tagdíja 100 lei, amelynek ellenében a tagok az egyesület hivatalos lapját is kapják.

— Pénzügyi ellenőrző tisztviselők vidéki kiszállása. A pénzügyminisztériumba vidékről panaszok érkeztek, hogy az ügyfelek gyakran nem tudják ügyeiket elintéztetni azért, mert az illető tisztviselő, akihez az ügy tartozik, nincsen hivatalában, hanem vidéki kiszálláson van. A minisztérium megállapította, hogy a magasabb tisztviselők egyrésze külön megbízatás nélkül száll ki a vidéken, hogy ott pénzügyi ellenőrzést gyakoroljon, ami a központi szolgálat terhére van. Ezért egy pénzügyminiszteri körrendelet elrendelte, hogy a tisztviselők csak különleges megbízatás alapján gyakorolhatnak a székhelyükön kívül ellenőrzést és azon tisztviselő, aki ilyen megbízás nélkül távol van hivatalától, rendelkezési állományba kerül, visszaesés esetén elbocsátatik. A körrendelet szabályozza azt a módot, amely szerint a minisztérium ellenőrizni kívánja az egyes osztályvezetők napi tevékenységét.

Akit szeretünk

Az amerikai filmek második nőjéről van szó. Arról a csöndes, passzív, boldogtalan te-rementésről, aki csak azért él a filmen, hogy az első nő, a primadonna legyőzze, eltapossa, vagy észre se vegye. Ott mozog szegény a háttérben, minden rossz helyzet és unalmas szöveg az övé, mialatt az első nő learatja az egész dicsőséget, megkapja a férfit és végül káprázatos reflektorfényben a mennybe megy.

A filmen nincsenek fél dolgok. Minden a primadonnáért történik. Világítás, ruha, szöveg és zene csak arra való, hogy kerete legyen annak a csodálatos lénynek, aki rémitő sok pénzbe kerül a gyárnak, de éppen ezért teljes adagot ad tovább belőle a nagyközönségnek.

A második nő nem fontos. Mindegy, akár-milyen, csak ne legyen olyan örületesen fenomenális, mint a primadonna, akinek a kedvéért hegyek indulnak meg és folyók fordulnak visszafelé medrükben.

* De hiába, nekem mégis a második nő a szimpatikusabb. Lehet a primadonna akár-milyen éneklő csuda, ezüst sellő, esetleg szivtőpően hal-dokli hatyru, az én esetem mindig a második nő, aki szegény szeliden türi az elnyomatást és mint Hamupipőke szemezi a háttérben a borsót a lencséből.

Tudom, hogy semmi nem lesz belőle, a férfit elveszik tőle, elhagyják, eltűnik nyomtalanul néhány lapos jelenet után. És én mégis szeretem, talán éppen a kis hiba miatt, amiért nem lett belőle is primadonna. Vele érzek, sajnálom, szeretném megkérni a kezét, vagy legalább is szeretnék levelet írni neki, amelyben megvigasztalom a világ gonoszsága miatt.

A primadonna ellen viszont, bármilyen ragyogó legyen különben, mindig valami gyűlölet ébred bennem. Miért legyen minden az övé? Az egész világ és ráadásul még valami a Tejtuból. Föllázadok. Nem akarok gúlaépítő rabszolgája lenni annak a hiu paradicsom madárnak, akit primadonnának neveznek. Mi lenne belőlünk, ha csupa primadonna élne a földön és nem volna itt nekünk az édes, szelid, elnyomott második nő, akit oly közel hoz szívékhöz a vonzó szerénység, hogy kívül marad a reflektoron, a háttér sejtelmes homályában.

Sokáig azt hittem, hogy csak én vagyok olyan bolond, akinek nem az a színész nő tetszik, aki a legnagyobb gázsit kapja. De nemrégien el-mondtam elméletemet néhány barátomnak. Valamennyien kitűnő lelkesedéssel sorakoztak zászlóm alá. Rögtön megalakítottuk a „második nő“ pártjának szabadcsapatát. És tanács-kozni kezdtünk, hogyan lehetne letaszítani trón-jukról a primadonnákat.

Azután hamar rájöttünk, hogy küzdelmünk céltalan lenne, sőt győzelem esetén megölné kedvencünket, a második nőt. Mert a primadonna okatlan, antiszociális és agresszív ragyogása éppen olyan élelföltétele a második nőnek, mint ahogy a primadonnának kell az a gyöngéd és finom árnyék, ahogy pávaszerű lényé mögött szerényen meghúzódik a második asszony.

DÉLIHIRLAP
automata telefonszáma: 28-10.

SPORTSEMÉNYEK

Összeállította a szövetség a nemzeti bajnokság és a Román Kupa mérkőzések műsorát

Február 26-án kezdődnek a bajnoki küzdelmek. — Junius 11-én fejeződnek be a nemzeti bajnoki küzdelmek, míg a Román Kupa döntőjére junius 18-án kerül sor

A labdarúgószövetség keddi esti ülésén véglegesen összeállította a nemzeti bajnokság műsorát, egyben pedig a Román Kupa bizottságával egyetértve, kitűzték a kupamérkőzések műsorát és döntőjét is. Alább közöljük az egyes fordulók napját, amelyek azonban még nem véglegesek, mert a nemzetközi mérkőzések esetleg dátum eltolódást idéznek elő. Az összeállított tervezet szerint a következő napokban bonyolítják le a bajnoki mérkőzéseket:

Február 26-án: A nemzeti bajnokság első napja.
Március 5-én: A nemzeti bajnokság második napja.
Március 12-én: A nemzeti bajnokság harmadik napja.
Március 19-én: Román Kupa forduló.
Március 26-án: A nemzeti bajnokság negyedik napja.
Április 2-án: A nemzeti bajnokság ötödik

napja.

Április 9-én: Husvét, szabadnap.
Április 16-án: A nemzeti bajnokság hatodik napja.

Április 23-án: Román Kupa forduló.
Április 30-án: A nemzeti bajnokság hetedik napja.

Május 7-én: Jugoszlávia—Románia nemzetközi mérkőzés.

Május 10-én: Román Kupa mérkőzések.
Május 14-én: A nemzeti bajnokság nyolcadik napja.

Május 21-én: Fenntartva.
Május 28-án: A nemzeti bajnokság kilencedik napja.

Junius 4-én: A nemzeti bajnokság tizedik napja.
Junius 11-én: A nemzeti bajnokság tizenegyedik napja.

Junius 18-án: Román Kupa döntő.

Sporthírek mindenfelől

Komolyan készülődik a Venus a bajnoki küzdelmekre. A bucaresti Venus az őszi szezonban megszerezte a vezetést és a vezetőség reméli, hogy ezt meg is tartja. A csapat február 26-án kezd meg edzéseit János edző irányítása mellett. A vezetőség úgy határozott, hogy azoknak a játékosoknak, akik hajlamosak a mandulagyulladásra, műéti beavatkozás által távolítják el a manduláját. Műtétnek vetik alá Gaint, Iordachescut, Albut, Demetrovici-ot, Ploesteanut és Orzat. Demetrovici, akit a közel-múltban megoperáltak, a javulás útján van. David Mircea állapota is rohamosan javul.

1939 decemberében Szíriában játszik a román válogatott. A román labdarúgószövetség közölte a beyruthi Hilmi Sport vezetőségével, hogy ajánlatukat elfogadja és 1939 decemberében hajlandó a válogatott csapatot kiállítani a beyruthi csapat ellen.

Elu'azott a TMAC. A temesvári munkásatlétik csapata csütörtök este elindult keleti turájára. Reiter Athénben csatlakozik a csapathoz. A szövetség táviratban értesítette Steleat, hogy tudassa Reiterrel, hogy ne utazzék vissza Bucarestbe, hanem várja be az átutazó TMAC együttesét, amellyel tovább utazik keletre.

Elmozdították állásából a szovjet sport bizottságának elnökét. Zelikovot, a szovjet sportbizottság elnökét elmozdították állásából, mert túlságosan bürokratának tartották.

Súlyos vereséget szenvedett a Telefon Club Hágában. A Telefon Club jégkorongcsapata legutóbb Hágában ütközött meg a Hagsche Ice Club együttesével, amelytől 13:3 arányú súlyos vereséget szenvedett. A hágai csapatban több kanadai játékos szerepelt, innen magyarázható, hogy a fáradt román csapat nem tudott respekta-lisabb eredményt elérni.

Slavunos Romániába szeretett volna jönni. Slavunos, a kiváló görög kapus levelet írt a román szövetségnek, amelyben bejelentette, hogy szeretne Romániába jönni, ehhez szüksége volna biztos szerződésre. Ezt a hírt most megcáfolják, mivel Slavunos kijelentette, hogy nincsen tudomása ilyen természetű levélről. Annyi bizonyos, hogy egy évvel ezelőtt Slavunos azzal a gondolattal foglalkozott, hogy Humissal együtt Romániába jön.

Hétfőn érkezik az országba a román csapat. A keleti turán nagyszerűen szereplő román válogatott csapat hétfőn érkezik vissza a fővárosba. Vasárnap érkezik a csapat Sztambulba, majd onnan hajón folytatja útját Constanta felé.

Gabriel Marinescu tábornokot nevezik ki a labdarúgószövetség élére. Tilea Viorel szövetségi elnököt londoni követét nevezék ki, így a megüresedett elnöki tisztséget előreláthatólag Gabriel Marinescu tábornokkal töltik be. Marinescu tábornok eddig a szövetség alelnöke volt.

Vines legyőzte Budget. A Budget—Vines közötti negyedik mérkőzést Chicagóban bonyolították le, amelyet Vines nyert meg, így a mérkőzés jelenleg döntetlenül áll. Vines—Budget 3:6, 2:6, 6:0, 6:3, 6:3.

Rádió

VASÁRNAP, JANUÁR 15.

Bucuresti. 8.30: Ritmikus torna, orvosi tanácsok, hanglemezek háztartási tanácsok. 9.55: Harangzugás, szentmiseközvetítés, szentbeszéd. 13: Időjelzés, kulturális hírek, sport. 13.10: Déli hangverseny. 14.10: Hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. 15.05: Stroe és Vasilache humoristák. 15.20: Lucia Ciulei előadása. 15.35: Emil Fanea énekel. 15.55: Valeriu Măgureanu előadása. 16.15: Cosică Dură zenekara. 16.45: Előképzősök órája. 18: Időjelzés, időjárásjelentés. 18.02: Fratii Stănescu előadása. 19: Orvosi krónika. 19.15: Szalonzenekar. 20: A nemzet órája. 20.15: A hangverseny folytatása. 20.55: Hangjáték. 22: Hírek, sporteredmények. 22.15: Conrad Hansen zongorázik. 22.40: Tánccsopár. 23: Hírek, sporteredmények. 23.15: Operett-lemezek.

Budapest I. 9: Lemezek. 9.40: Hírek. 10: Unitárius istentisztelet. 11: Református istentisztelet. 12: Katolikus istentisztelet. 13.20: Időjelzés. 13.30: Operazene. 14.20: Világhíradó. 15: Hanglemezek. 16: Gazdasági tanáradó. 16.45: Telefongyári Dalkör. 17.30: Áralakítás és árszabályozás. 18: Hadnagyavató. 18.30: Nótaszerző cigányprimások szerzői bemutatója. 20.05: Hírek. 20.10: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 20.25: Magyar nóták zongorán. 20.50: Sport. 21: A halhatatlan diák. Hangjáték. 22.40: Hírek. 23: Cigányzene. 23.30: Hírek német és olasz nyelven. 23.40: Budapesti Hangverseny Zenekar. 24: Hírek angol és francia nyelven. 1.05: Hírek külföldi magyarok számára.

Bécs. 19: Hangjáték. 20: Zenekari hangverseny.
Belgrád. 19.40: Lemezek. 21: Hangjáték zenével. 23.15: Könyv zene.

Milánó. 20.25: Lemezek. 22: Zongorajáték. 23: Varieté. 24.15: Táncczene.

Strassburg. 19: Egyházi hangverseny. 20: Mandolin zene. 21.40: Lemezek. 22.15: Könyv zene. 23: Zongorajáték.

Varsó. 20.50: Lemezek. 22.20: Táncczene. 23.15: Ének.

HETFO, JANUAR 16

Bucuresti. 6.35: Ritmikus torna, orvosi hírek, regeli hangverseny, háztartási tanácsok. 12: Hanglemezek. 13: Időjelzés, kulturális hírek, sport. 13.10: Déli hangverseny. 14.10: Hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. 15.10: Közlemények. 18: Időjelzés, időjárásjelentés. 18.02: George Poenaru énekel. 18.22: Alex. Bojnescu tárogatózik. 18.40: Tana Nanescu énekel. 19: Tudományos krónika. 19.15: Szalonzenekar. 20: Petre Pandrea előadása. 20.15: A hangverseny folytatása. 21: I. Gr. Perieteanu előadása. 21.15: Kamarazene. 22: Hírek, sport. 22.15: Hanglemezek. 23: Hírek. 23.15: Ionel Cristea zenekara. 23.45: Hírek külföldre francia és német nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek. Utána étvend, 11: Hírek. 11.20: Felolvasás. 11.45: Felolvasás. 13: Déli harangszó. 13.05: Zongoraszámok. 13.40: Hírek. 13.55: Énekszámok. 14.20: Időjelzés. 14.30: Cigányzene. 15.35: Hírek. 16: Arfolyamhírek. 17.15: Diákkézfő. 17.45: Időjelzés. 18: Előadás. 18.30: Hegedűszámok. 19: Seta a régi harci eszközök között. 19.35: Honvédszene. 20.05: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 23.30: Magyar táj, magyar szemmel. Előadás. 21.10: A Danzigi Rádió Európa-hangversenyének közvetítése. 22.05: Régi kedvelt hanglemezek. 22.40: Hírek. 23: Szalonötös. 23.30: Hírek német és olasz nyelven. 24.10: Cigányzene.

Bécs. 19.15: Zene. 20: Lemezek. 21.10: Operarészletek. 22.30: Lemezek.

Belgrád. 19.20: Zongorajáték. 22.40: Szimfonikus hangverseny. 24.15: Táncczene.

Strassburg. 19.35: Lemezek. 19.45: Orgona. 20.30: Szórakoztató zene. 21.30: Lemezek. 22.15: Népzene. 22.50: Lemezek.

Varsó. 20.30: Szórakoztató zene és ének. 23: Szimfonikus hangverseny.

KEDD, JANUAR 17

Bucuresti. 6.45: Ritmikus torna, orvosi tanácsok, hanglemezek háztartási tanácsok. 12: Országóra. 13: Időjelzés, kulturális hírek, sport. 13.10: Déli hangverseny. 14.10: Hírek. 14.30: „Mutafian” mandolinzenekar. 15.10: Közlemények. 18: Időjelzés, időjárásjelentés. 18.02: Technikai posta. 18.17: Fratii Botez zenekara. 19: Irodalmi krónika. 19.15: Traian Lăscut klarinétos és S. Seidmann saxofonozik. 19.40: Pia Igy énekel. 20: Jugoszláv-est. 21: Em Bucuta előadása. 21.15: Szalonzenekar. 22: Hírek, sport. 22.15: A hangverseny folytatása. 22.45: Hanglemezek. 23: Hírek. 23.15: Szórakoztató-lemezek. 23.45 Hírek külföldre francia és angol nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek. Utána étvend, 11: Hírek. 11.20: Felolvasás. 11.45: Felolvasás. 13: Déli harangszó. 13.10: Lemezek. 13.30: Hírek. 14.30: Rádiózenekar. 15.35: Hírek. 17.10: Asszonyok tanácsadója. 17.45: Hírek. 18: Előadás. 18.30: Zongorahangverseny. 19: Előadás. 19.35: Cigányzene. 20.05: Hírek. 20.10: Hírek ruszin és szlovák nyelven. 20.50: Előadás. 21.10: Hangverseny. 22.40: Hírek. 23: Zongorahangverseny. 23.30: Hírek német és olasz nyelven. 23.45: Jazz-zenekar. 24: Hírek angol és francia nyelven. 1.05: Hírek külföldi magyarok számára.

Bécs. 19: Lemezek. 19.20: Hangverseny. 21.10: Tarka est. 23.35: Zongoraretetés.

Belgrád. 19.55: Lemezek. 21: Kamarazene. 22: Népdalok. 22.45: Lemezek.

Milánó. 18.15: Táncczene. 22: Operaelőadás.

Strassburg. 19.20: Dalok és áriák. 20.30: Tarka zene. 21.30: Zenekari hangverseny.

Varsó. 20: Tarka zene. 22: Hangjáték

Prága. 19: Német műsor. 20: Zenei variációk. 21: Beszámoló. 21.15: Hírek. 21.25: Hanglemezek. 21.30: Hírek román nyelven. 21.40: Rövidhullámú adás. 23.40: Hanglemezek. 24: Zenekari hangverseny.

Berlin. 16: Vidám lemezek. 17: Hangverseny. 18.30: Mesék. 19: Szórakoztató zene. 20: Balet zene lemezekről. 21: Hírek. 21.10: Balalajka zenekar. 23: Sportheírek. 23.30: Szórakoztató és tánczene.

Róma. 20: Hírek francia és angol nyelven. 20.20: Hanglemezek. 20.40: Angol nyelvtan. 21: Rádióhíradó. 22: Szimfonikus hangverseny. 23.30: Ritmikus zene. 24: Rádióhíradó. 0.15: Táncczene.

Páris. 20.05: Slágerok. 20.15: Rádióhíradó. 20.30: Zenei variációk. 21: Hírek. 21.30: Zongorahangverseny. 21.45: Hangverseny. 22.15: Előadás. 22.30 Szimfonikus hangverseny. 0.30: Hírek. 0.45: Hanglemezek.

Öthatalmi szövetséget akarnak a Berlin-római tengelyből alakítani

Visszhangja van Magyarország belépésének az antikomunista egyezménybe

Budapestről jelentik: A külföldi sajtóban nagy visszhangja keletkezett annak, hogy Magyarország a kommunistaellenes egyezményhez csatlakozott. Az olasz lapok nagy meglepéssel írják az eseményről és azt közlik, hogy most Magyarország elfoglalta azt a helyet, amelyet számára az események kijelöltek.

Londoni jelentés szerint az angol lapok is beszámolnak a magyar kormány elhatározásáról. A Daily Telegraph azt írja, hogy ez a lépés meglepő gondolatot biztosíthat: Csáky magyar külügyminiszternek Berlinben, ahol

Németország és Magyarország további együttműködéséről fog tárgyalni Ribbentrop külügy-

miniszterrel. Chwalkovszkyt és a litván külügyminisztert január második felében várják Berlinbe és február elején határozatot alakot ölthet Németország kelet-európai politikája. A Daily Mail szerint Magyarország döntését melegen üdvözik Berlinben és most már csak azt várják, vajon

mikor csatlakozik Lengyelország is a csoporthoz. Német kormánykörök minden óvatosságuk ellenére biznak az öthatalmi csoport kialakulásában, amely megerősítene a berlin-római tengelyt. A News Chronicle szerint Magyarország csatlakozása bizonyos befolyást fog gyakorolni Magyarország szerepére, amelyet a Berlin-római szférában fog játszani.

Husvét előtt megtartják a francia elnökválasztást

Párisból jelentik: Lebrun elnök hét esztendő elnöki megbízása ez évben lejár és a választást április 10-én kellene megejteni Versaillesben a törvényhozás két kamarájának részvételével. Mivel azonban április 10-ike husvét másodnapjára esik, valószínű, hogy az elnökválasztás április 6-án, vagy 8-án megy végbe. A köztársaság elnöki székének néhány hónap előtt még Herriot, a képviselőház elnöke volt a legesélyesebb jelöltje. Amióta azonban a népront felbomlott, az állítólag szovjetbarát Herriot esélyei annyira redukálódtak, hogy hír szerint fel sem akar lépni. Helyette egész csomó nevet emlegetnek, akik közül Queuille földművelésügyi miniszter látszik a legkomolyabb jelöltnek.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnap reggel megjelennek

Az 1939. júl. 18-án megjelent 69094. sz. miniszteri rendelet alapján apróhirdetési áraink a következők: állástkeresés, elvesztett tárgyak, eltűnt személyek, fürdő- és gyógyhely hirdetések szavankint egy leu. Levelezés nem közzétehető. Házasság szavankint öt lei. minden más rovatban szavankint kettő lei. Legkisebb apróhirdetés tíz szó. Az apróhirdetéseket előre fizetendő. — Apróhirdetéseket felvesz I. kerület: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata I. C. Brătianu 3. II. kerület: Tamás-traffic, Piata Badea Cărtan 8. — Kardos-traffic, Piata Traian (szarb templom mellett). Grósz-traffic, Calea Dorobantilor 2. III. kerület: Helfenbein-traffic, Piata Lahovari. IV. kerület: March-traffic, Piata Küttl. — Nógrády-traffic, (Tivoli mellett) — Olariu-traffic, Piata Dragalina 6. Tele. fon 45-06. — Vittek-traffic, Bul. Carol 54. — Galgóczy-traffic, Strada Brătianu 15/a. Telef. — 13.

Alkalmazás

Vidékre február 1-re házaspárt keresünk, szakácsnő és inas teendőkre. Jelentkezni: Takács Genovéva, IV. Str. Brătianu 13. 570

Megebízható, szorgalmas mindenesték-resteték, jelentkezni délután 2-4-ig. Mircea Vodă 1. 590

Jó magaviselődő, varrni tudó szűgyártósegéd felvétetik. Németh szűgyártónál. IV. Str. Iancu Vacarescu. 589

Korrepétálásra keresek Carmen Sylva alsó osztályában járó, kis leányom és kis fiam mellé, délutánra, kisasszonyt vagy diákányt. II. Str. 3 August 9. Dr. Kemény. 591

Tiszta bejáró reggeli órákra Gyár város elejére idősebb házaspárhoz azonnalra felvéteik. Cím II. Str. 3 August 27. földszint jobbra. 597

Elsőrendű női szabász és önálló varrólánvok felvétetnek. Bucuresti Firma „Metropol” Calea Victoria 84. 598

Állást keres

Zsúrokra, nagy vacsorákra a legfinomabb ételek készítését vállalom. Nagy gyakorlattal rendelkezem. Kovács Zsuzsa III., Str. Diaconul Cornei. 24. 593

Mosást, vasalást, takarítást vállal szorgalmas fiatalasszony. Cím a kiadóban. 2848

Lakás

Hónapos szobák Lei 1.300-ért Splendid szállodában. 2856

A Banca Timisoarei épületében modern
4 és 3 szobás lakás
és
egy üzlethelyiség
azonnal kiadó. Bővebbet a Banca Timisoarei házközvetőségénél.

Keresek a Józsefvárosban modern két szobás lakást. Közvetítők díjaztatnak. Cím a kiadóban. 588

Kiadó Kapualatti Bajárral bíró bútorozott szoba, fürdőszoba használat, kívánatra reggeli és ebéd kóstval Cím a kiadóban. 5580

2 különbejárattal ucca szoba központi fűtéssel a Lloyd-soron február 1-re, vagy május 1-re irodának kiadó. I. Str. Ady 2. II. em. 6. Palace épület. 586

Bútorozott szoba folyóvízzel, fürdőszoba használattal az erzsébetvárosi villanegyedben március 1-től kiadó. Cím a kiadóban. 581

Ujonnan épült házban szép egyszobás konyha, kamra és W. C.-ből álló földszinti lakás II. Str. Verde 36 alatt: (1-es villamos végállomásnál) február 1-re, vagy azonnalra kiadó. Erdőkölöni lehet II. Str. Dorobantilor 30. Telefon: 43-29. 564

Állás-vétel

Daxli költők pár hetesek eladók II. Str. Petre Tegel 2. II. em. 389

Bútor teljesen új, modern díofa ebédlő és díofa hálószoba, garantált prima kivitelben olcsón eladó. II. Str. Dorobantilor 1. 595

Téli férjfiöltöny eladó IV. Str. Ion Brătianu 29. III. em., ajtó 2. 596

Külféjele

Kiadók gyárhelyiségek, nagy raktár helyiség, abszolút száraz pincehelyiség, autógarázs, háromszobás lakás, közel a Józsefvárosi állomáshoz. Cím a kiadóban. 585

Elvesztett hosszú fehér szőrű kutya, Cuku névre hallgat. Megtalálója 200 lei ellenében adja le Kukuruz néven IV. Splaiul Müller Guttenbrun 24. 599

Modern takaréktűzhelyek

kiváló minőségben. Állandó raktár románcozott és fekete tűzhelyekben.

KÁLMÁN DEZSŐ
speciális takaréktűzhelyüzem
Timisoara IV. Bulev. Carol 40.

Braun György s'a pierdut buletinul rosu, gasitorul este rugat a-l preda la politie. 594

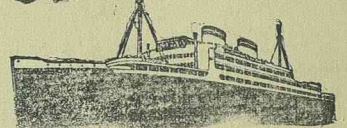
Intreprinderile Electromecanice ale Municipiului Timisoara R. P. C.

AVIZ

Aducem la cunostinta On. Public, ca incepand cu ziua de 13 Ianuarie 1939, modificam mersul actual automotorului Zavoii Poiana Marului — care va continua sa circule — si care face legetura intre Gara CFR Zavoii si Colonia Municipiului infiintata la Poiana Marului, in sensul ca: Automotorul pleaca din Gara CFR Zavoii zilnic la ora 15 sosind la Poiana Marului la ora 16 avand, racordare cu rapidul simplon ce pleaca din Timisoara, spre Bucuresti la orele 12.11. Automotorul se reintoarce dela Poiana Marului la orele 16.30 sosind la Zavoii la orele 17.30, avand legatura cu rapidul ce soseste la Timisoara la orele 23.10.

Directiunea.

Valódi perzsa-bunda, kombinált szoba, úri-, ebédlő-, hálószoba, szalón teljes felszereléssel, Meisseni, Schlagenswald porcellán és krisály készletek, 12 személyes, eladók. FISCHHOFF I., Duca ucca 6.

TENGERI UTAZÁSOK

gyorsan, kényelmesen és olcsón a
Hamburg-Amerika Linie
modern hajóival.

ÉSZAKAMERIKABA (Kanada),
KÖZÉPAMERIKABA,
DÉLEMERIKABA (Chile, Peru),
AUSZTRALIABA, KELETAZIABA
és az összes fontos kikötőkhöz.
Tanulmányi és üdülési utazások
a tengeren egész éven át

Afrika-utazások

a német Afrika vonalakon.

Felvilágosítások, prospektusok díjmentesen kaphatók a

Hamburg-Amerika Linie S. A. R.

képviselőténél.

Timisoara 1., Str. Mercy 1.

Telefon: 56-66.

1939. ÉVI LIPCSEI TAVASZI VÁSÁR

Kezdeté: március 5.

Minden felvilágosítást megad a

LEIPZIGER MESSAMT

LEIPZIG - Németország

és

Angerbauer Jenő tb. képviselő, Timisoara, I. Strada
Gen. Praporgescu 2. — Telefon: 25-36.

60% utazási
kedvezmény
az összes német
vasúti vonalakon